

**ÖCKERÖ
KOMMUN**

Beslutsdatum:	2023-10-17
Beslutande:	Kommunstyrelsen
Giltighetstid:	2026-12-31
Dokumentansvarig:	Kommundirektör
Upprättad av:	Säkerhetschef

ÖCKERÖ KOMMUNS RISK- OCH SÅRBARHETSANALYS (RSA) 2023

Innehåll

1. INLEDNING.....	3
2. BESKRIVNING AV KOMMUNEN OCH DESS GEOGRAFISKA OMRÅDE	5
3. ORGANISATION	6
4. BESKRIVNING AV ARBETSPROCESS OCH METOD.....	8
5. IDENTIFIERAD SAMHÄLLSVIKTIG VERKSAMHET INOM KOMMUNENS GEOGRAFISKA OMRÅDE	9
6. IDENTIFIERADE KRITISKA BEROENDEN FÖR KOMMUNENS SAMHÄLLSVIKTIGA VERKSAMHET	10
7. HANTERING AV KRITISKA BEROENDEN	17
8. IDENTIFIERADE OCH PRIORITERADE RISKER FÖR KOMMUNEN OCH KOMMUNENS GEOGRAFISKA OMRÅDE	18
9. HANTERING AV IDENTIFIERADE RISKER	40
10. ORGANISATION FÖR KRISBEREDSKAP	41
11. BILAGOR.....	44
11.1 Begrepp och termer	44
11.2 Riskkällor och scenarier.....	46

1. INLEDNING

Lagen (2006:544) om kommuner och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap anger att kommunen ska analysera vilka extraordinära händelser som kan inträffa i kommunen samt hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten och det geografiska området.

Resultatet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys.

Samhällets krisberedskap kan beskrivas som förmågan att förbereda, förebygga, motstå och hantera samhällsstörningar. Syftet är att värna befolkningens liv och hälsa, samhällets funktionalitet och förmågan att upprätthålla våra grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter.

En god krisberedskap baseras på en väl fungerande ordinarie verksamhet som förebygger och hanterar olyckor och mindre omfattande störningar. Vid samhällsstörning kan resurserna förstärkas. God krisberedskap bygger på att alla aktörer tar ansvar, såväl privata och offentliga som enskilda individer.

1.1 Syfte och mål med risk- och sårbarhetsanalysen

Syftet med en risk- och sårbarhetsanalys är att minska sårbarheten, stärka krisberedskapen samt beskriva och kommunicera en riskbild för hela kommunens geografiska område.

Målet är att genom en väl utvecklad kontinuitetshantering skapa en uthållig och robust kommunal verksamhet, som kan stå emot störningar, kriser och extraordinära händelser.

Upplägget i denna RSA börjar med en beskrivning av kommunens geografiska område, kommunens organisation, hur vi arbetat med risk- och analysen, kommunens samhällsviktiga verksamheter och dess kritiska beroenden.

Därefter följer ett avsnitt med identifierade risker, värdering av dessa samt omhändertagande av riskerna.

Tredje delen i dokumentet beskriver mer generella delar för omhändertagande av risker. Såsom kommunens prioriterade behov för ökad förmåga samt kommunens organisation för krisberedskap.

Bilagorna innehåller begreppsförklaringar samt diverse olika scenarion som skulle kunna uppstå inom Öckerö kommun.

1.2 Redovisning risk- och sårbarhetsanalysen

Enligt gällande lagstiftning ska kommunen senast den 31 oktober, under första kalenderåret efter val till kommunfullmäktige, redovisa en övergripande risk- och sårbarhetsanalys till länsstyrelsen.

Denna risk- och sårbarhetsanalys är upprättad i enlighet med den föreskrift som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har fastställt (MSBFS 2015:5).

1.3 Samhällsviktig verksamhet

I *Handlingsplan för Skydd av samhällsviktig verksamhet (MSB597 2013)* definieras samhällsviktig verksamhet som en verksamhet som uppfyller minst ett av följande villkor:

- Ett bortfall av, eller en svår störning i verksamheten som ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter på kort tid kan leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället.
- Verksamheten är nödvändig eller mycket väsentlig för att en redan inträffad kris i samhället ska kunna hanteras så att skadeverkningarna blir så små som möjligt.

Samhällsviktig verksamhet är ett samlingsbegrepp som omfattar de verksamheter, anläggningar, noder, infrastrukturer och tjänster som är av avgörande betydelse för att upprätthålla viktiga samhällsfunktioner inom en samhällssektor.

Bild 1. Samhällsviktig verksamhet upprätthåller viktiga samhällsfunktioner som är en del av en samhällssektor (Bild från MSBs *Vägledning för identifiering av samhällsviktig verksamhet* 2019)

1.4 Kritiska beroenden

Beroenden som är avgörande för att samhällsviktiga verksamheter ska fungera. Dessa karaktäriseras av att ett bortfall eller en störning i beroendet, relativt omgående leder till att en allvarlig kris eller en extraordinär händelse inträffar.

Interna kritiska beroenden är sådant som kommunen kan hantera och påverka inom de egna verksamheterna.

Externa kritiska beroenden är sådant som kommunen inte kan hantera eller påverka själv, t.ex. el, telefoni och internet.

1.5 Maximal avbrottstid

Maximal avbrottstid anger hur länge ett kritiskt beroende för en samhällsviktig verksamhet kan vara ur funktion, utan att riskera liv/hälsa eller samhällets funktionalitet.

1.6 Avgränsningar

Denna analys hanterar enbart de samhällsviktiga verksamheter där kommunen är huvudman.

Analysen av verksamheternas kritiska interna och externa beroenden har begränsats till första leveransnivå i beroendekedjan.

2. BESKRIVNING AV KOMMUNEN OCH DESS GEOGRAFISKA OMRÅDE

Öckerö kommun är beläget mellan Göteborgs hamninlopp och Marstrand. Kommunen saknar fast landförbindelse, och är helt beroende av statliga vägfärjor med länsväg 155 som enda anslutningspunkt på fastlandet.

Fyra av öarna är sammanbundna med broar och till de tre nordöarna trafikerar Trafikverkets Färjerederi. Två öar är bilfria och hit sker kommunikationen, på uppdrag av Västtrafik, med kommunens personfärja. Regionen, genom Västtrafik (Connect bus), ombesörjer trafiken med bussar på de större öarna. Till Bohus-Björkö trafikerar Trafikverket färjetrafiken. Från Bohus-Björkö (Framnäs) trafikeras även färjetrafik till Kalvsund samt Grötö.

Kommunen är en ytterskärgård med Kattegatt som horisont med en areal på 25,9 km² med cirka 1000 öar. Den består av ca 13 000 invånare fördelat på 10 bebodda öar och med en befolkningstäthet på 472 inv./km². Näringslivet är starkt i kommunen med brutto drygt 1600 och cirka 800 företag med operativ sysselsättning och personal. De flesta arbetar dock utanför kommunen som har en nettoutpendling på ca 2 700 invånare.

Föreningslivet är starkt med drygt 50 registrerade föreningar inklusive religiösa samfund. Tillgången till friluftsliv är stor och inom kommunens geografiska område finns tre naturreservat – Ersdalen på Hönö, Rörö samt Nordre Älvs estuarium.

2.1 Generell riskbild

Kommunen har inte någon egen dricksvattenproduktion utan är helt beroende av leverans via ledningar från Göteborg.

Kommunen är helt beroende av färjetrafik som kommunikationsmedel till fastlandet och mellan vissa öar.

Olika former av väderhändelser som kan leda till att samhällsviktiga verksamheter påverkas negativt är åska, skyfall, höga havsvattennivåer och långvarig torka.

Den pågående klimatförändringen med bland annat risk för höga temperaturer ökar sannolikheten för omfattande bränder.

2.2 Sammanfattning av kommunens förmåga till krishantering

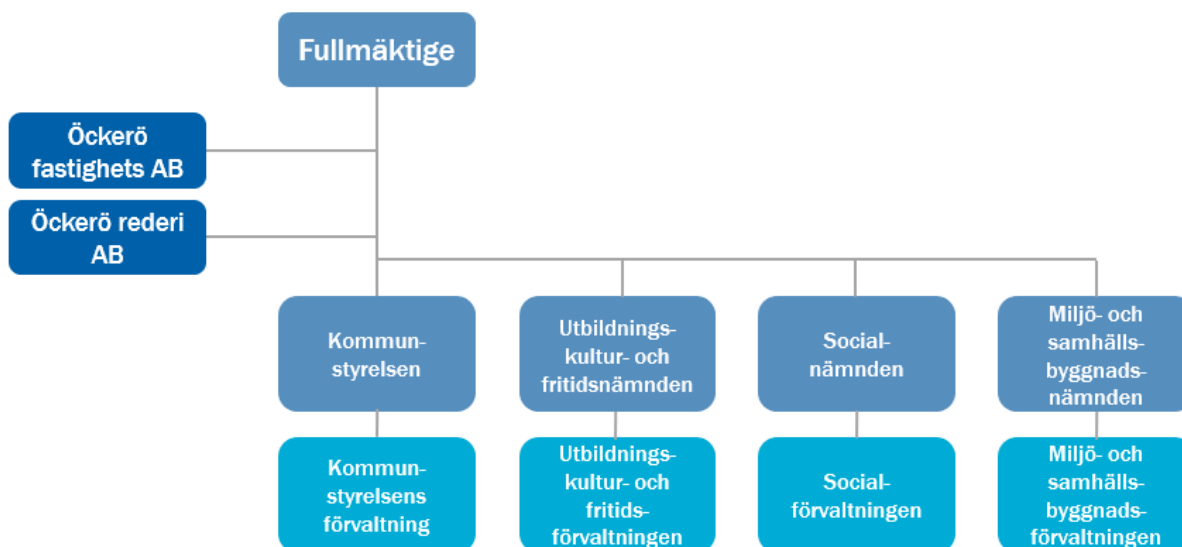
En god förmåga till krishantering är en förutsättning för upprätthållandet av samhällsviktiga verksamheter.

Kommunfullmäktige antar under varje mandatperiod ett program för krisberedskap. Programmet beskriver kommunens inriktning med sitt krisberedskapsarbete samt en handlingsplan med det arbete som ska genomföras för att uppfylla målen.

Styrkorna i kommunen bygger på ett delegerat ansvar och en flexibel, handlingskraftig organisation, oavsett om verksamheten drivs i kommunal eller privat regi.

Krisledningsorganisationen har förmåga att verka i flera olika funktioner och roller, även om det ligger utanför det normala ansvarsområdet. Förmågan har prövats vid ett antal störningar under senare år. Generellt finns alltid ett behov av kompletterande utbildning och övning i krisledning och krishantering.

3. ORGANISATION

Under kommunfullmäktige består organisationen av:

3.1 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska organ med helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder och samordnar förvaltningen av kommunens angelägenheter och har den övergripande tillsynen över kommunens övriga nämnder/styrelsers verksamhet.

Kommunstyrelsens Presidium samt ordförande i SN, UKN och MSBN är tillika Krisledningsnämnd.

3.2 Socialnämnd (SN)

Socialnämnden har det övergripande ansvaret för kommunens socialtjänst, äldreomsorg, insatser för funktionshindrade, kommunal hälso- och sjukvård samt räddningstjänst. Därutöver ansvarar nämnden även för myndighetsutövning enligt alkohol- och tobakslagen.

3.3 Utbildnings-, kultur- och fritidsnämnd (UKN)

Utbildnings-, kultur- och fritidsnämnden har det övergripande ansvaret för förskola, grundskola, anpassad grundskola, gymnasium, anpassad gymnasieskola och vuxenutbildning i Öckerö kommun. Nämnden ansvarar även för kommunens kultur och fritidsverksamhet där kulturskola, allmänkultur, bibliotek, fritidsgård och föreningsliv ingår.

3.4 Miljö- och samhällsbyggnadsnämnd (MSBN)

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för miljö- och samhällsbyggnadsfrågor så som trafik och anläggning, kost- och lokalvård, VA, kretslopp samt bygg- och miljö.

3.5 Kommunens förvaltningsorganisation

Förvaltningsorganisationen består av:

Kommunstyrelsens förvaltning som omfattar:

Avdelning Ekonomi, upphandling och IT
Avdelning Juridik, HR och kommunikation
Avdelning Strategisk samhällsutveckling
Enhet Besöks- och näringsliv
Säkerhetschef, planeringsledare, kommuncontroller

Socialförvaltning som omfattar:

Individ- och familjeomsorg/Funktionshinder
Äldreomsorg
Räddningstjänst

Utbildnings-, kultur och fritidsförvaltning som omfattar:

Förskoleverksamhet
Grundskoleverksamhet
Gymnasium
Vuxenutbildning
Kultur- och fritidsverksamhet

Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen som omfattar:

Kost och lokalvård
Trafik och anläggning
Bygg och miljö
Vatten och avlopp
Kretslopp
Båttrafik

Varje förvaltning leds av en förvaltningschef.

Kommundirektören är kommunens högsta tjänsteman tillika förvaltningschef för Kommunstyrelsens förvaltning och har ett samordningsansvar för kommunens kommunkoncernen, vilket inkluderar förvaltningar och bolag.

Kommunledningsgruppen består av kommundirektör, övriga tre förvaltningschefer, avdelningscheferna inom KS, VD för Öfab, planeringsledare samt kommuncontroller.

Öckerö kommun har cirka 1 100 anställda.

3.6 Kommunala bolag

Öckerö Fastighets AB (Öfab)

Öckerö Fastigheter är samlingsnamnet för kommunens fastighetsbolag. Öfab är verksamma inom affärsområdena bostäder, lokaler och stadsnät. Då ÖFAB dels är kommunens allmännyttiga bostadsföretag och förvaltar en majoritet av de kommunala lokalerna är de en viktig och central aktör i kommunkoncernens krisledningsorganisation. Det samhällsviktiga stadsnätet förser såväl privatkunder som operatörer och mobilmaster med fiberanslutningar.

Öckerö Fastigheter förvaltar bostäder, lokaler, skolor, idrottsanläggningar och en digital IT-infrastruktur på Öckeröarna.

Öckerö Rederi AB (Örab)

Öckerö Rederi AB är ett kommunalt bolag som äger och förvaltar fartyget T/S Gunilla genom Öckerö kommun. Örab bildades som ett kommunalt bolag för ägande och förvaltande av fartyget.

Från 10 december 2023 kör även Örab färjetrafik för Västtrafik mellan Björkö-Kalvsund-Öckerö och Grötö samt ansvarar för den ”kommunala” vägen till Grötö med färjan Polstjernen.

3.7 Kommunala råd

Trygghetsrådet är ett forum för samråd och utbyte av kunskap och erfarenheter mellan olika aktörer, myndigheter och kommunledning. Syftet med rådet är att stärka det politiska ansvaret i det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet på strategisk nivå. Syftet är också att tydliggöra behov av agerande, samordning och samverkan.

Ledamöterna i rådet består av politiker, tjänstepersoner i ledande position samt inbjudna externa aktörer.

Rådet för folkhälsa och social hållbarhet är ett forum för samråd, samverkan och utbyte av kunskap och erfarenheter mellan förtroendevalda, tjänstepersoner samt externa aktörer. Syftet med rådet är att nå samsyn kring hur god folkhälsa ska uppnås utifrån ett medborgerligt och samhällsinriktat perspektiv.

Ledamöterna i rådet består av politiker, tjänstepersoner i ledande position samt inbjudna externa aktörer.

4. BESKRIVNING AV ARBETSPROCESS OCH METOD

Risk- och sårbarhetsanalysen grundas på den kommunövergripande analys som genomförts med kommunledningsgruppen.

Här identifierades vad som kan hota det som är skyddsvärt samt kommunens och det geografiska områdets samhällsviktiga verksamheter och funktioner.

Uppföljning av nödvändiga åtgärder identifierade i föregående RSA (2019) har hämtats in från förvaltningarna och bolag och sedan sammanställts av kommunens säkerhetschef. Resultatet av detta har beaktats i arbetet med framtagandet av denna RSA och i respektive förvaltning och bolags kontinuitetsplaneringar.

Respektive förvaltning, bolag och dess verksamheter har därefter bedrivit arbetet med uppföljning och värdering av risker och sårbarheter inom de egna verksamheterna.

Arbetet genomfördes med två huvudsakliga riktningar, dels genom att göra en **samhällskonsekvensanalys** – för att identifiera samhällsviktiga åtaganden och funktioner med interna och externa beroenden, samt maximala tolerabla avbrottstider.

Samt genom att göra en **förmågebedömning** – för att belysa nuvarande alternativa åtgärder samt förslag på kompletterande åtgärder, i syfte att stärka förmågan att hantera störningar i verksamheten och samhällsviktiga åtaganden. Detta arbete genomfördes med ledningsgruppen för respektive förvaltning och bolag. Samtliga bolags och förvaltningars verksamheter arbetar kontinuerligt med egna kontinuitetsplaner för att öka beredskapen och robustheten i respektive verksamhet.

5. IDENTIFIERAD SAMHÄLLSVIKTIG VERKSAMHET INOM KOMMUNENS GEOGRAFISKA OMRÅDE

5.1 Nationella samhällsviktiga sektorer

De samhällssektorer som, enligt MSB, omfattar samhällsviktiga funktioner och verksamheter:

<i>Samhällssektor</i>	<i>Exempel på viktiga samhällsfunktioner</i>
Energiförsörjning	Produktion av el, distribution av el, produktion och distribution av fjärrvärme, produktion och distribution av bränslen och drivmedel.
Finansiella tjänster	Betalningar, tillgång till kontanter, centrala betalningssystemet, värdepappershandel.
Handel och industri	Bygg- och entreprenadverksamhet, detaljhandel, tillverkningsindustri.
Hälsa- och sjukvård samt omsorg	Akutsjukvård, läkemedels- och materielförsörjning, omsorg om barn, funktionshindrade och äldre, primärvård, psykiatri, socialtjänst, smittskydd för djur och människor.
Information och kommunikation	Telefoni (mobil och fast), internet, radiokommunikation, distribution av post, produktion och distribution av dagstidningar, webbaserad information, sociala medier.
Kommunalteknisk försörjning	Dricksvattenförsörjning, avloppshantering, renhållning, väghållning.
Livsmedel	Distribution av livsmedel, primärproduktion av livsmedel, kontroll av livsmedel, tillverkning av livsmedel.
Offentlig förvaltning	Lokal ledning, regional ledning, nationell ledning, begravningsverksamhet, diplomatisk och konsulär verksamhet.
Skydd och säkerhet	Domstolsväsendet, åklagarverksamhet, militärt försvar, kriminalvård, kustbevakning, polis, räddningstjänst, alarmeringstjänst, tullkontroll, gränsskydd och immigrationskontroll, bevaknings- och säkerhetsverksamhet.
Socialförsäkringar	Allmänna pensionssystemet, sjuk- och arbetslöshetsförsäkringen.
Transporter	Flygtransport, järnvägstransport, sjötransport, vägtransport, kollektivtrafik

(Tabell från MSBs Vägledning för identifiering av samhällsviktig verksamhet 2019)

5.2 Identifierade verksamheter som bedrivs i Öckerö kommuns regi och som ingår i en samhällsviktig sektor enligt ovan.

Försörjningsstöd
Hälsa- och sjukvård
Förskola, skola och fritidsverksamhet
Individ- och familjeomsorg/funktionshinder
Äldreomsorg
IT/telefoni/Kommunikation. Ö-nät, Öfab
VA-försörjning
Infrastruktur inklusive vinterväghållning
Avfallshantering
Fastighetsbolag
Miljö och hälsa
Ekonomi
Lön
Måltidsservice
Politisk ledning, Förvaltningsledning, Bolagsledning, krisledning
Skydd, säkerhet, säkerhetsskydd, signalskydd samt krishantering
Räddningstjänst
Rakelfunktioner
Försäkringar, tjänsterese-, olycksfall- samt pensionsförsäkringar
Färjeenhet, transportfartyg
Skolskjuts, färdtjänst samt övriga transporter

5.3 Annan huvudman

Identifierade samhällsviktiga verksamheter inom Öckerö kommuns geografiska område som inte har kommunen som huvudman. Det ankommer på respektive huvudman att göra motsvarande analys.

Ellevio elnät
Drivmedelstationer
Banker
Vårdcentraler
Post Nord
Tele- och datanät
Livsmedelsbutiker
Polis och bevakningsföretag
Socialförsäkringssystem
Västtrafik bussar
Trafikverkets färjor
Sjöräddningssällskapet (SSRS)

6. IDENTIFIERADE KRITISKA BEROENDEN FÖR KOMMUNENS SAMHÄLLSVIKTIGA VERKSAMHET

Här beskrivs samhällsviktiga verksamheter samt interna och externa kritiska beroenden som är avgörande, för att de verksamheter som har kommunen som huvudman ska fungera.

Faller en eller flera av beroendena bort helt eller delvis kan detta leda till allvarliga störningar i verksamheten.

Identifierade kritiska beroenden redovisas utan inbördes ordning.

6.1 Kommunstyrelsens förvaltning

IT-infrastruktur

IT-infrastruktur är en samhällsviktig verksamhet. Samhällets funktioner är beroende av att verksamheten fungerar.

Kritiska beroenden är:

Personal med särskild kompetens
Verksamhetsanpassade lokaler (serverhall, kyla, UPS, skalskydd, brandskydd, reservkraft och översvämningsskydd)
System- och informationssäkerhetsanalyser
Hårdvara
Övervakning
Driftlarm
Loggning
Regelverk
El
Extern personal med specialistkompetens
Datakommunikation via fiber, lokala nät, trådlösa nät och mobila nät
Internetleverantör
Drivmedel reservkraft
Checklistor och rutiner

Kommunikation

Vid allvarliga händelser ökar efterfrågan på information kraftigt. Snabb, tillförlitlig och aktuell information bidrar till att hålla samtliga aktörer informerade och minskar ryktesspridning och spekulationer.

Kritiska beroenden är:

Hemsida och sociala medier
Telefonisystem
Personal med särskild kompetens
Upplysningscentral/Kundcenter
Organisation som kan ge stöd
Trygghetspunkter/informationsplatser

Lön

Att inte betala ut lön är ett allvarligt brott mot anställningsavtalet. Det finns tvingande lagstiftning och kollektivavtal som sätter ramarna för hur du som arbetsgivare och arbetstagare får och inte får agera. Som löntagare är man ofta beroende av att få sin månatliga lön utbetald för att få vardagslivet att fungera. Ett avbrott i utbetalning av lön kan få stora direkta och indirekta konsekvenser för löntagaren.

Kritiska beroenden är:

Uppdaterade planer och styrdokument
Personal med särskild kompetens
Fungerande IT-system och IT-program

Ekonomi

Kommuner och regioner ska enligt 11 kap. 1 § kommunallagen (2017:725) ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. En god ekonomisk hushållning innefattar att på olika sätt skapa goda förutsättningar för att i ett mer långsiktigt perspektiv klara den kommunala verksamheten och ekonomin, även om det uppstår olika typer av störningar.

Kritiska beroenden är:

Uppdaterade planer och styrdokument
Personal med särskild kompetens
IT-system och IT-program

Skydd och säkerhet samt krishantering

Skydd av kommunala verksamheters funktion mot sabotage och skadegörelse samt en fungerande krishantering är samhällsviktig.

För att kunna uppfylla de krav som ställs på en kommun vid kriser, finns det olika typer av resurser som kommunens krishanteringsorganisation behöver disponera.

Kritiska beroenden är:

Uppdaterade planer och styrdokument
Ledningsplats med teknik för krisledning
Personal med särskild kompetens
TiB-funktion
Skalskydd, Larm, larmmottagning och bevakning
Kommunikation
El (reservkraft)
Krigsorganisation och dess bemanning
Säkerhetsskydd samt signalskydd
Drivmedel
Arbetsmodellen ”Trygg i Öckerö”

6.2 Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Vatten- och avloppsförsörjning

Fungerande vatten- och avloppsförsörjning är en samhällsviktig verksamhet. Avbrott i försörjningen leder snabbt till störningar i samhället.

Dricksvatten distribueras från vattenverken Alelyckan och Lackarebäck i Göteborg till mottagningsreservoarer, varifrån dricksvattnet förs vidare via Öckerö kommuns ledningsnät, tryckstegringsstationer och reservoarer till vattenkollektivet. Öckerö kommun har ett antal strategiskt placerade djupborrade brunnar som ska kunna försörja kommunen med nödvatten i ett krisläge. Dessa ligger sedan flera år i träda men arbetat att återigen ta brunnarna i bruk har påbörjats. Dessa brunnar finns på samtliga bebodda öar inom kommunen.

Kommunens avloppsanläggning omfattar utöver ledningsnät och pumpstationer tre avloppsreningsverk.

Kritiska beroenden är:

Ledningar med distributionsutrustning

Transport/färjetransport
Vägar och färjetransporter
Provtagningsutrustning
Skydd och säkerhet
TiB-funktion (egen jour)
Krisledning
Personal med särskild kompetens
Varning och information till allmänheten (Eget SMS-system)
Kommunikation
Checklistor och rutiner
Styrsystem, processtyrning och larm
Fungerande dagvattensystem/VA-ledningsnät.
Elförsörjning och reservkraft
Tillgång till reservdelar
Entreprenörer ledningsnät, grävmaskiner, rörläggare etc
Laboratorier
Tillgång till dricksvatten
Drivmedel till reservkraft
Nödvattenutrustning.
Datanätverk
IT-och verksamhetssystem
GIS/Papperskartor

Renhållning

Hämtning och hantering av avfall är en samhällsviktig verksamhet. Ett kommunalt ansvar som bedrivs i samarbete med Renova AB, som hämtar det insamlade och komprimerade avfallet efter avrop.

Kritiska beroenden är:

Specialfordon, fordon och drivmedel
Personal med särskild kompetens
Övrig personal
Kommunikation
Brandskydd
El (reservkraft)
IT-system (Spatial mapp, Ådata internt för Miljö)
Sopkärl, avfallscontainers, komprimator och avfallsanläggning Renova
Framkomlighet på gator/vägar/färjor
Checklistor och rutiner

Miljö- och hälsoskydd

Större sjukdomsutbrott eller omfattande eller allvarliga brister i livsmedelshygien innebär fara för liv och hälsa.

Tillgång på fungerande tillsynsverksamhet inom smittskydd och livsmedelskontroll är samhällsviktiga verksamheter.

Kritiska beroenden är:

Tillgång på personal med kompetens
IT- och verksamhetssystem
Samverkan med externa aktörer (annan kommun, analyslabb, smittskyddsläkare, Statens veterinärmedicinska anstalt, läsveterinären och Jordbruksverket)
Checklistor och rutiner

Transporter
Kommunikation

Kostenheten

Kommunens centrala kök för tillagning och distribution av livsmedel är en samhällsviktig funktion.

Kritiska beroenden är:

Verksamhetslokaler med utrustning
Lagringsmöjligheter för mat
Expanding av lagerkapacitet
Personal med särskild kompetens
Checklistor och rutiner
Listor (allergi etc), recept
Elförsörjning (reservkraft)
Kylning
Kemikalier
Vatten och avlopp
Avfallshantering
Råvaror
Kommunikation
Transporter

Infrastruktur inklusive Snöröjning

Ett fungerande vägnät är avgörande för att samhället ska fungera.

Händelser i form av t.ex. snöoväder eller olyckor kan leda till störningar och påverka samhällets funktioner.

Kritiska beroenden är:

Personal med särskild kompetens
Specialfordon, övrig utrustning tex motorsågar
Drivmedel
Mobilnät, internet och telefoni
Väderstationer (Movic)
GIS/papperskartor
Checklistor och rutiner
Fordon och snöröjningsfordon
Halkbekämpningsmedel
Transport/Färjetransport
Entreprenörer
Kommunikation

6.3 Socialförvaltningen

Vård och omsorg – Boende (särskilt-, korttids- och LSS-boende)

För att säkerställa boenden och omvårdnad av äldre samt personer med särskilda behov finns flera kritiska beroenden:

Personal och personal med delegation.
Uppvärmning och kylning av verksamhetslokaler
Medicinteknisk utrustning
Verksamhetsanpassade lokaler.
Transporter och logistik
Avfallshantering

Vatten och avlopp.
Läkemedel
Sanitets- och hygienprodukter
Livsmedel
Trygghetslarm
Handlingsplaner och rutiner
IT-system.
El (reservkraft)
Telefoni och fax
Vaktmästeri
Datanätverk

Vård och omsorg – Boende (hemtjänst i ordinärt boende, rehab, dagverksamhet)

Medicinteknisk utrustning
Vatten och avlopp hos brukaren och i verksamhetslokal
Verksamhetsanpassad lokal för personal.
Personal och personal med delegation.
Läkemedel
Avfallshantering
Sanitets- och hygienprodukter
IT-system
El och värme hos brukaren och i verksamhetslokal
Livsmedel
Telefoni och fax
Trygghetslarm
Transport/logistik/fordon
Vaktmästeri

Socialtjänst myndighetsutövning

Varje kommun svarar för socialtjänsten inom sitt område. Kommunen har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver. Socialtjänst är en samhällsviktig verksamhet.

Kritiska beroenden är:

Personal med kompetens för myndighetsutövning
Fysisk säkerhet för personal
IT-system inklusive utrustning
Verksamhetsanpassade lokaler
Internet och telefoni
Överfallslarm
Handlingsplaner och rutiner
Fordon
Delegat
El (reservkraft)
Sjukvård
Samverkansaktörer (köp av tjänster, samverkan).
POSOM
Vatten för personal
Avlopp för personal
Övriga myndigheter (Domstol, polis, Migrationsverket, FK, AF)
Drivmedel

Räddningstjänst

Räddningstjänst är en samhällsviktig funktion som bedrivs av kommunen, som en enhet inom socialförvaltningen.

Räddningsfordon och båt
Operativ utrustning
Kommunikationsutrustning
Personal med kompetens
Verksamhetsanpassade lokaler
Färjetrafik
VMA-sändning och SMS
In- och utalarmering
IT-stöd
Handlingsplaner och rutiner
Kompressorer
Drivmedel
El, vatten och avlopp
GPS
Rakel
Syrgas och defibrillator
Ambulans och helikopter
Sekundär datahall
IT-system
Datanätverk
Kommunikation

6.4 Utbildnings-, kultur- och fritidsförvaltningen

Förskola, skola/anpassad skola och fritidshem

Omsorg om barn är en samhällsviktig verksamhet och en förutsättning för att kunna bemanna och upprätthålla samhällsviktiga funktioner och åtaganden.

Kritiska beroenden är:

Personal med särskild kompetens och övrig personal
Verksamhetsanpassade lokaler
Städ och avfallshantering
Hjälpmedel
Hygienartiklar
Vatten och avlopp
Värme
Checklistor och rutiner
Transporter
El (reservkraft)
Livsmedel
Specialkostregister
Kollektivtrafik
Telefoni, internet och verksamhetssystem (Exstens, PMO och Personec)
Kommunikation

7. HANTERING AV KRITISKA BEROENDEN

Åtgärder för säkerställande av kritiska beroenden tas fram i förvaltningarnas och bolagens kontinuitetsplaner. Genomförande sker under mandatperioden och uppföljning görs efter mandatperiodens slut.

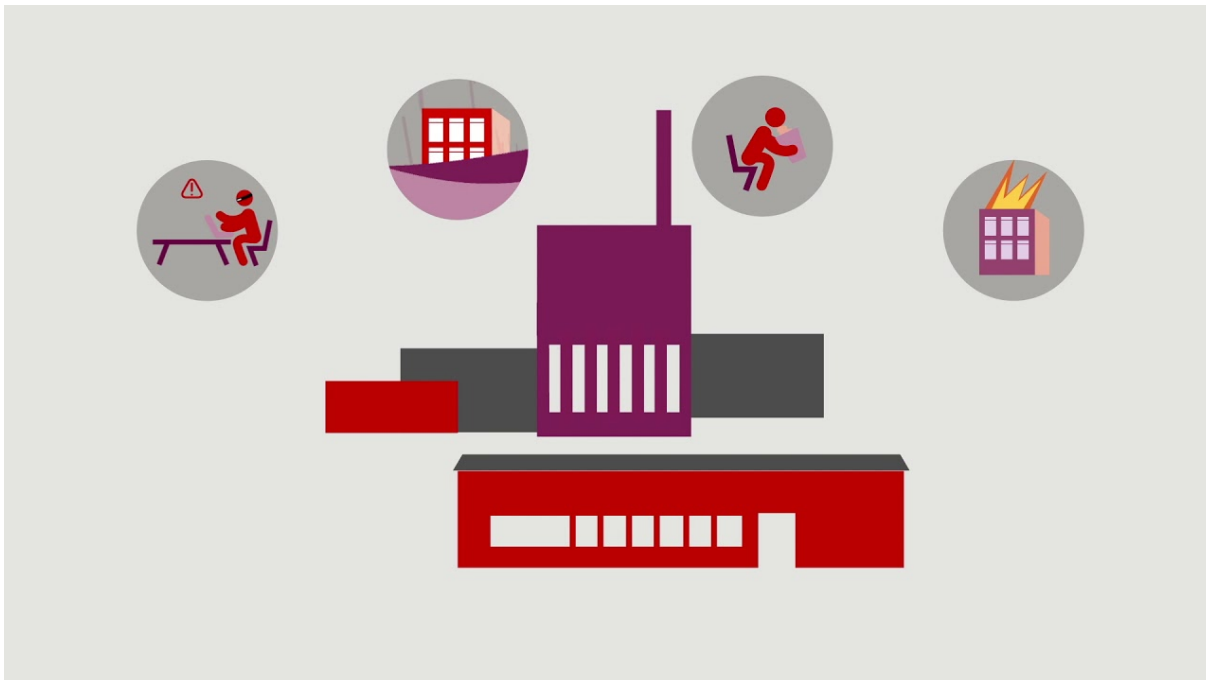

Bild från MSB.se

8. IDENTIFIERADE OCH PRIORITERADE RISKER FÖR KOMMUNEN OCH KOMMUNENS GEOGRAFISKA OMRÅDE

Följande risker kan få negativa konsekvenser för samhällsviktiga verksamheter och kan leda till allvarliga konsekvenser för människor, miljö, egendom och samhällets funktionalitet.

Redovisningen har delats in i riskidentifiering och riskanalys i enlighet med MSB:s allmänna råd om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser. Scenariona förväntas fånga upp samhällsviktig verksamhet.

De av kommunledningsgruppen identifierade och prioriterade riskerna inom Öckerö kommuns geografiska områden anges nedan:

Identifierade risker:

- A. IT-systemet lägger av
- B. Stor brand
- C. Brand på särskilt boende och verksamhetslokaler såsom förskola/skola
- D. Avbrott i kommunens färjeförbindelser
- E. Elavbrott under längre tid
- F. Kommunikationsavbrott (mobil, fiber, internet) under längre tid
- G. Hot mot soc. tjänst/skola/kommunhus
- H. Vattentillförseln stryps/haveri
- I. Skador inom VA
- J. Översvämning/skyfall
- K. Extremt förhöjda havsvattennivåer
- L. Värmebölja
- M. Oljepåslag och föroreningsolyckor inom kommunens geografiska ansvarsområde
- N. Större trafikolyckor
- O. Skolattack (PDV – pågående dödligt våld)
- P. Utbrott av pandemi/epedemi
- Q. Kärnenergiolycka på Ringhals
- R. CBRNE-händelse-farliga ämnen
- S. Flera identifierade risker inträffar samtidigt

8.1 Riskanalys samt riskmatris

För att bedöma sannolikheten används en kvantitativ beskrivning utifrån en rankingskala där riskscenarier som klassats som ”*Mycket låg sannolikhet*” beräknas inträffa 1 gång på 100 år eller mer och där riskscenarier som klassats som ”*Mycket hög sannolikhet*” beräknas inträffa 1 gång på 1 år. Matrisen är hämtad ur MSB:s vägledning för risk och sårbarhetsanalyser.

Det här sättet att uttrycka sannolikhet ger enligt bedömning förvaltningarna och bolagen goda möjligheter att kunna rangordna riskscenarier och relatera bedömningarna till sin egen analys. Den här typen av skala ger också en möjlighet att på ett grovt sätt använda informationen som planeringsunderlag.

<i>Sannolikhet</i>	<i>Förväntas uppkomma</i>	
Mycket låg	1 gång per 100 år eller mer	
Låg	1 gång per 50 år	
Medel	1 gång per 10 år	
Hög	1 gång på 5 år	
Mycket hög	1 gång på 1 år	

Utifrån samma bedömningsfaktorer används en kvalitativ rankingskala vid värdering av konsekvenser utifrån de fem steg som MSB anger i sin vägledning för risk och sårbarhetsanalyser.

Nivå	Konsekvenser	Beskrivning
Steg 1	Mycket begränsade	Små direkta hälsoeffekter, mycket begränsade störningar i samhällets funktionalitet, övergående misstro mot enskild samhällsinstitution, mycket begränsade skador på egendom.
Steg 2	Begränsade	Måttliga direkta hälsoeffekter, begränsade störningar i samhällets funktionalitet, övergående misstro mot flera samhällsinstitutioner, begränsade skador på egendom och miljö.
Steg 3	Allvarliga	Betydande direkta eller måttliga indirekta hälsoeffekter, allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, bestående misstro mot flera samhällsinstitutioner eller förändrat beteende, allvarliga skador på egendom och miljö.
Steg 4	Mycket allvarliga	Mycket stora direkta eller betydande indirekta hälsoeffekter, mycket allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, bestående misstro mot flera samhällsinstitutioner och förändrat beteende, mycket allvarliga skador på egendom och miljö.
Steg 5	Katastrofala	Katastrofala direkta eller mycket stora indirekta hälsoeffekter, extrema störningar i samhällets funktionalitet, grundmurad misstro mot samhällsinstitutioner och allmän instabilitet, katastrofala skador på egendom och miljö.

8.2 Riskidentifiering

Riskidentifiering syftar till att identifiera extraordinära händelser och förhållanden inom Öckerö kommuns egen verksamhet och det geografiska området. Resultatet av riskidentifieringen utgörs av grovt beskrivna riskscenarier.

Riskmatris:

Sannolikhet	Mycket hög sannolikhet 5					
	Hög sannolikhet 4					
	Medelhög sannolikhet 3					
	Låg sannolikhet 2					
	Mycket låg sannolikhet 1					
		1 Mycket begränsade	2 Begränsade	3 Allvarliga	4 Mycket allvarliga	5 Katastrofala
		Konsekvens				

IT-systemet lägger av

Sannolikhet

Sannolikhet	Förväntas uppkomma	I dag är verksamheter i hela samhället beroende av it-baserade informationssystem. Det gäller allt från kreditkortsbetalningar till trafikövervakning, patientjournaler och samhällsviktiga funktioner som el- och vattenförsörjning mm. Ett avbrott kommunens IT-system skulle drabba stora delar av verksamheterna. Antagonistiska IT-attacker är försök att manipulera och/eller stjäla data och information som förmodat är skyddat. Attackerna kan komma från både interna och externa källor och förekommer ofta genom att en hackare tar sig in i ett system via ett säkerhetshål eller ett misslyckat inloggningsförsök.
Mycket låg	1 gång per 100 år eller mer	
Låg	1 gång per 50 år	
Medelhög	1 gång per 10 år	
Hög	1 gång på 5 år	
Mycket hög	1 gång på 1 år	

Konsekvens

Nivå	Konsekvenser	Beskrivning
Steg 4	Mycket allvarliga	Mycket stora direkta eller betydande indirekta hälsoeffekter, mycket allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, bestående misstro mot flera samhällsinstitutioner och förändrat beteende, mycket allvarliga skador på egendom och miljö.

Riskmatris:

Mycket hög sannolikhet 5						Risk/färgsättning Mycket hög risk Hög risk Medelhög risk Låg risk Mycket låg risk
Hög sannolikhet 4				X		
Medelhög sannolikhet 3						
Låg sannolikhet 2						
Mycket låg sannolikhet 1						
	1 Mycket begränsade	2 Begränsade	3 Allvarliga	4 Mycket allvarliga	5 Katastrofala	

Åtgärder:

Hanteras i kontinuitetsplan för KS (leder arbetet), SF, UKF, MSBF, ÖFAB och ÖRAB.

Stor brand

Sannolikhet

Sannolikhet	Förväntas uppkomma	Att en stor brand kommer inträffa i framtiden är oundvikligt. Det förändrade klimatet, torrhet i marken, den mänskliga faktorn, olyckor mm kan vara bidragande orsaker. Påskefyrrar finns på samtliga av kommunens tio bebodda öar. Ofta ligger påskefyrrarna på geografiskt svårtillgängliga platser för räddningstjänstens och övriga aktörers hjälpinsatser.
Mycket låg	1 gång per 100 år eller mer	
Låg	1 gång per 50 år	
Medelhög	1 gång per 10 år	
Hög	1 gång på 5 år	
Mycket hög	1 gång på 1 år	

Konsekvens

Nivå	Konsekvenser	Beskrivning
Steg 4	Mycket allvarliga	Mycket stora direkta eller betydande indirekta hälsoeffekter, mycket allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, bestående misstro mot flera samhällsinstitutioner och förändrat beteende, mycket allvarliga skador på egendom och miljö.

Riskmatris:

Mycket hög sannolikhet 5						<p>Risk/färgsättning</p> <p>Mycket hög risk</p> <p>Hög risk</p> <p>Medelhög risk</p> <p>Låg risk</p> <p>Mycket låg risk</p>
Hög sannolikhet 4				X		
Medelhög sannolikhet 3						
Låg sannolikhet 2						
Mycket låg sannolikhet 1						
	1 Mycket begränsade	2 Begränsade	3 Allvarliga	4 Mycket allvarliga	5 Katastrofala	

Åtgärder:

Hanteras i kontinuitetsplan för SF, Öfabs, MSBFs samt Kommunstyrelsens kontinuitetsplaner samt i handlingsplan för Räddningstjänst.

Brand på särskilt boende och verksamhetslokaler såsom förskola/skola

Sannolikhet

<i>Sannolikhet</i>	<i>Förväntas uppkomma</i>	Samtliga skolor och boenden i kommunen är utrustade med automatlarm för att såväl larma räddningstjänsten som att starta utrymningen av elever, personal samt boende. Fler än hälften av alla bränder i skola och förskola är anlagda enligt Brandskyddsföreningen. Dessutom finns i skolmiljön ett antal verksamheter med förhöjd brandrisk.
Mycket låg	1 gång per 100 år eller mer	
Låg	1 gång per 50 år	
Medelhög	1 gång per 10 år	
Hög	1 gång på 5 år	
Mycket hög	1 gång per 1 år	

Konsekvens

Nivå	Konsekvenser	Beskrivning
Steg 4	Mycket allvarliga	En brand i ett äldreboende kan få allvarliga konsekvenser för såväl boende som närvarande personal. Detta då det är mycket komplext att utrymma en verksamhet med bl a sängliggande patienter. Alla former av bränder kan leda till mycket stora direkta eller betydande indirekta hälsoeffekter, mycket allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, skador på egendom och miljö.

Riskmatris:

Mycket hög sannolikhet 5						Risk/färgsättning Mycket hög risk Hög risk Medelhög risk Låg risk Mycket låg risk
Hög sannolikhet 4						
Medelhög sannolikhet 3						
Låg sannolikhet 2				X		
Mycket låg sannolikhet 1						
	1 Mycket begränsade	2 Begränsade	3 Allvarliga	4 Mycket allvarliga	5 Katastrofala	

Åtgärder:

Hanteras i kontinuitetsplan för KS, SF, UKF, MSBF och ÖFAB samt i handlingsplan för Räddningstjänsten.

Avbrott i kommunens färjeförbindelser

Sannolikhet

<i>Sannolikhet</i>	<i>Förväntas uppkomma</i>	Öckerö kommun har ingen fast landförbindelse. Kommunen har ett beroende av ständigt fungerande färjetrafik. Trafikverket har kontinuetsplaner samt personalförsörjningsplaner för att upprätthålla trafiken. Även ÖRAB har kontinuetsplaner att upprätthålla färjetrafiken på de kommunala färjorna.
Mycket låg	1 gång per 100 år eller mer	
Låg	1 gång per 50 år	
Medelhög	1 gång per 10 år	
Hög	1 gång på 5 år	
Mycket hög	1 gång på 1 år	

Konsekvens

Nivå	Konsekvenser	Beskrivning
Steg 4	Mycket allvarliga	Ett haveri av färjetrafiken skulle kunna få mycket allvarliga följder beroende på omfattningen av haveriet och tidsfönstret. Transporter av människor, fordon samt gods är avgörande för samhällets funktionalitet.

Riskmatris:

Mycket hög sannolikhet 5						
Hög sannolikhet 4						
Medelhög sannolikhet 3						
Låg sannolikhet 2						
Mycket låg sannolikhet 1				X		
	1 Mycket begränsade	2 Begränsade	3 Allvarliga	4 Mycket allvarliga	5 Katastrofala	

Risk/färgsättning

Mycket hög risk

Hög risk

Medelhög risk

Låg risk

Mycket låg risk

Åtgärder:

Hanteras i kontinuetsplan för KS och ÖRAB.

Elavbrott under längre tid

Sannolikhet

<i>Sannolikhet</i>	<i>Förväntas uppkomma</i>	Svenska kraftnät är elberedskapsmyndighet och Öckerö kommun får sin el via det svenska transmissionsnätet. Ett sådant massivt elavbrott som menas i scenariot kommer uppstå mer sällan. Därav Sannolikhet - Låg.
Mycket låg	1 gång per 100 år eller mer	
Låg	1 gång per 50 år	
Medelhög	1 gång per 10 år	
Hög	1 gång på 5 år	
Mycket hög	1 gång på 1 år	

Konsekvens

Nivå	Konsekvenser	Beskrivning
Steg 4	Mycket allvarliga	Mycket stora direkta eller betydande indirekta hälsoeffekter, mycket allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, bestående misstro mot flera samhällsinstitutioner och förändrat beteende, mycket allvarliga skador på egendom och miljö.

Riskmatris:

Mycket hög sannolikhet 5						
Hög sannolikhet 4						
Medelhög sannolikhet 3						
Låg sannolikhet 2				X		
Mycket låg sannolikhet 1						
	1 Mycket begränsade	2 Begränsade	3 Allvarliga	4 Mycket allvarliga	5 Katastrofala	

Risk/färgsättning

Mycket hög risk

Hög risk

Medelhög risk

Låg risk

Mycket låg risk

Åtgärder:

Hanteras i kontinuitetsplan för KS, SF, MSBF, ÖFAB och ÖRAB.

Kommunikationsavbrott (mobil, fiber, internet) under längre tid

Sannolikhet

Sannolikhet	Förväntas uppkomma	Kommunikation får saker att hända. Kommunikation handlar om att dela information, dela kunskap, bygga relationer och att skapa effekter – både internt och externt. Ett större kommunikationsavbrott skulle påverka samtliga verksamheter inom kommunen.
Mycket låg	1 gång per 100 år eller mer	
Låg	1 gång per 50 år	
Medelhög	1 gång per 10 år	
Hög	1 gång på 5 år	
Mycket hög	1 gång på 1 år	

Konsekvens

Nivå	Konsekvenser	Beskrivning
Steg 4	Mycket allvarliga	Mycket allvarliga skador på människor, stor påverkan på samhället, mycket allvarliga skador på egendom och miljö. Misstro mot myndigheter.

Riskmatris:

Mycket hög sannolikhet 5					
Hög sannolikhet 4					
Medelhög sannolikhet 3					
Låg sannolikhet 2				X	
Mycket låg sannolikhet 1					
	1 Mycket begränsade	2 Begränsade	3 Allvarliga	4 Mycket allvarliga	5 Katastrofala

Risk/färgsättning

- Mycket hög risk
- Hög risk
- Medelhög risk
- Låg risk
- Mycket låg risk

Åtgärder:

Hanteras i kontinuitetsplan för KS (leder arbetet), SF, MSBF, ÖFAB och ÖRAB.

Hot mot socialtjänst/skola/kommunhus

Sannolikhet

Sannolikhet	Förväntas uppkomma	Hot syftar till att hindra tjänstepersoner och myndigheter från att följa beslutade lagar och förordningar. Hot kan även syfta till att påverka olika former av beslutsfattande.
Mycket låg	1 gång per 100 år eller mer	
Låg	1 gång per 50 år	
Medelhög	1 gång per 10 år	
Hög	1 gång på 5 år	
Mycket hög	1 gång på 1 år	

Konsekvens

Nivå	Konsekvenser	Beskrivning
Steg 3	Allvarliga	Betydande direkta eller måttliga indirekta hälsoeffekter, allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, bestående misstro mot flera samhällsinstitutioner eller förändrat beteende.

Riskmatris:

Mycket hög sannolikhet 5						Risk/färgsättning Mycket hög risk Hög risk Medelhög risk Låg risk Mycket låg risk
Hög sannolikhet 4			X			
Medelhög sannolikhet 3						
Låg sannolikhet 2						
Mycket låg sannolikhet 1						
	1 Mycket begränsade	2 Begränsade	3 Allvarliga	4 Mycket allvarliga	5 Katastrofala	

Åtgärder:

Hanteras i kontinuitetsplan för KS, SF, UKF, MSBF och ÖFAB.

Vattentillförsel stryps/haveri

Sannolikhet

<i>Sannolikhet</i>	<i>Förväntas uppkomma</i>	Öckerö kommun har ingen egen vattentäkt och är beroende av vattentillförsel från fastlandet. Om vattentillförseln skulle utebli skulle det ha en stark påverkan på kommunen.
Mycket låg	1 gång per 100 år eller mer	
Låg	1 gång per 50 år	
Medelhög	1 gång per 10 år	
Hög	1 gång på 5 år	
Mycket hög	1 gång på 1 år	

Konsekvens

Nivå	Konsekvenser	Beskrivning
Steg 4	Mycket allvarliga	Mycket stora direkta eller betydande indirekta hälsoeffekter, mycket allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, bestående misstro mot flera samhällsinstitutioner och förändrat beteende, mycket allvarliga skador på egendom och miljö.

Riskmatris:

Mycket hög sannolikhet 5						
Hög sannolikhet 4						
Medelhög sannolikhet 3						
Låg sannolikhet 2				X		
Mycket låg sannolikhet 1						
	1 Mycket begränsade	2 Begränsade	3 Allvarliga	4 Mycket allvarliga	5 Katastrofala	

Risk/färgsättning

Mycket hög risk

Hög risk

Medelhög risk

Låg risk

Mycket låg risk

Åtgärder:

Hanteras i kontinuitetsplan för KS, SF, MSBF, ÖFAB och ÖRAB.

Skador inom VA

Sannolikhet

Sannolikhet	Förväntas uppkomma	Förändrat klimat samt det förändrade säkerhetspolitiska i världen kommer sannolikt innebära påverkan på vårt dricksvatten. Systemen är känsliga för påverkan. Därav Sannolikhet - Medelhög
Mycket låg	1 gång per 100 år eller mer	
Låg	1 gång per 50 år	
Medelhög	1 gång per 10 år	
Hög	1 gång på 5 år	
Mycket hög	1 gång på 1 år	

Konsekvens

Nivå	Konsekvens	Beskrivning
Steg 4	Mycket allvarliga	Dricksvattenförsörjning innebär konkret problematik. Därav Konsekvens – Mycket stora direkta eller indirekta hälsoeffekter, allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, betydande misstro mot flera samhällsinstitutioner eller förändrat beteende, allvarliga skador på egendom och miljö och miljö.

Riskmatris:

Mycket hög sannolikhet 5						<p>Risk/färgsättning</p> <p>Mycket hög risk</p> <p>Hög risk</p> <p>Medelhög risk</p> <p>Låg risk</p> <p>Mycket låg risk</p>
Hög sannolikhet 4						
Medelhög sannolikhet 3						
Låg sannolikhet 2				X		
Mycket låg sannolikhet 1						
	1 Mycket begränsade	2 Begränsade	3 Allvarliga	4 Mycket allvarliga	5 Katastrofala	

Åtgärder:

Hanteras i kontinuitetsplan för MSBF.

Översvämning/skyfall

Sannolikhet

Sannolikhet	Förväntas uppkomma	Delar av Öckerö kommun drabbas frekvent av översvämningar mestadels mindre omfattning av översvämningar. Frekvensen på översvämningarna väntas kunna öka i ett framtida klimat.
Mycket låg	1 gång per 100 år eller mer	
Låg	1 gång per 50 år	
Medelhög	1 gång per 10 år	
Hög	1 gång på 5 år	
Mycket hög	1 gång per 1 år	

Konsekvens

Nivå	Konsekvenser	Beskrivning
Steg 3	Allvarliga	Betydande direkta eller måttliga indirekta hälsoeffekter, allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, allvarliga skador på egendom och miljö.

Riskmatris:

Mycket hög sannolikhet 5					
Hög sannolikhet 4					
Medelhög sannolikhet 3			✕		
Låg sannolikhet 2					
Mycket låg sannolikhet 1					
	1 Mycket begränsade	2 Begränsade	3 Allvarliga	4 Mycket allvarliga	5 Katastrofala

Risk/färgsättning

Mycket hög risk

Hög risk

Medelhög risk

Låg risk

Mycket låg risk

Åtgärder:

Hanteras i kontinuitetsplan för SF, MSBF och ÖFAB samt i handlingsplan för Räddningstjänsten.

Extremt förhöjda havsvattennivåer

Sannolikhet

<i>Sannolikhet</i>	<i>Förväntas uppkomma</i>	Öckerö kommun består av öar. I ett varmare klimat stiger havsnivån till följd av att landbaserad is smälter och att varmare vatten tar mer plats än kallare vatten. När havets medelnivå stiger påverkas i sin tur kustlinjen och bebyggelse, infrastruktur och annan markanvändning som finns där. Även naturmiljöer längs kusterna förändras av en högre havsnivå.
Mycket låg	1 gång per 100 år eller mer	
Låg	1 gång per 50 år	
Medelhög	1 gång per 10 år	
Hög	1 gång på 5 år	
Mycket hög	1 gång på 1 år	

Konsekvens

Nivå	Konsekvens	Beskrivning
Steg 3	Allvarliga	Betydande direkta eller måttliga indirekta hälsoeffekter, allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, bestående misstro mot flera samhällsinstitutioner eller förändrat beteende, allvarliga skador på egendom och miljö.

Riskmatris:

Mycket hög sannolikhet 5						Risk/färgsättning Mycket hög risk Hög risk Medelhög risk Låg risk Mycket låg risk
Hög sannolikhet 4						
Medelhög sannolikhet 3			X			
Låg sannolikhet 2						
Mycket låg sannolikhet 1						
	1 Mycket begränsade	2 Begränsade	3 Allvarliga	4 Mycket allvarliga	5 Katastrofala	

Hanteras i kontinuitetsplan för MSBF, KS och ÖFAB samt i Räddningstjänstens handlingsplaner.

Värmebölja

Sannolikhet

Sannolikhet	Förväntas uppkomma	I och med att klimatet förändras kommer värmeböljor bli allt vanligare, både globalt och i Sverige. Värmeböljorna kommer dessutom att bli kraftigare och längre vilket ställer högre krav på samhället, både vad gäller förebyggande anpassningsåtgärder och krisberedskap.
Mycket låg	1 gång per 100 år eller mer	
Låg	1 gång per 50 år	
Medelhög	1 gång per 10 år	
Hög	1 gång på 5 år	
Mycket hög	1 gång på 1 år	

Konsekvens

Nivå	Konsekvenser	Beskrivning
Steg 3	Allvarliga	Betydande direkta eller måttliga indirekta hälsoeffekter. Kan innebära fara för liv och hälsa, särskilt för utsatta grupper.

Riskmatris:

Mycket hög sannolikhet 5						<p>Risk/färgsättning</p> <p>Mycket hög risk</p> <p>Hög risk</p> <p>Medelhög risk</p> <p>Låg risk</p> <p>Mycket låg risk</p>
Hög sannolikhet 4						
Medelhög sannolikhet 3			X			
Låg sannolikhet 2						
Mycket låg sannolikhet 1						
	1 Mycket begränsade	2 Begränsade	3 Allvarliga	4 Mycket allvarliga	5 Katastrofala	

Åtgärder:

Hanteras i kontinuitetsplan för SF, MSBF och ÖFAB samt i handlingsplan för Räddningstjänsten.

Oljepåslag och föroreningsolyckor inom kommunens geografiska ansvarsområde

Sannolikhet

Sannolikhet	Förväntas uppkomma	Öckerö kommun är omgiven av hav och ligger vid inloppet till Göteborgs hamn. Den mycket omfattande trafiken på Kattegatt innebär en ökad risk för olyckor, oljeutsläpp och/eller andra föroreningar.
Mycket låg	1 gång per 100 år eller mer	
Låg	1 gång per 50 år	
Medelhög	1 gång per 10 år	
Hög	1 gång på 5 år	
Mycket hög	1 gång på 1 år	

Konsekvens

Nivå	Konsekvenser	Beskrivning
Steg 3	Allvarliga	Betydande direkta eller måttliga indirekta hälsoeffekter, allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, bestående misstro mot flera samhällsinstitutioner eller förändrat beteende, allvarliga skador på egendom och miljö.

Riskmatris:

Mycket hög sannolikhet 5						Risk/färgsättning Mycket hög risk Hög risk Medelhög risk Låg risk Mycket låg risk
Hög sannolikhet 4						
Medelhög sannolikhet 3			X			
Låg sannolikhet 2						
Mycket låg sannolikhet 1						
	1 Mycket begränsade	2 Begränsade	3 Allvarliga	4 Mycket allvarliga	5 Katastrofala	

Åtgärder:

Hanteras i kontinuitetsplaner för MSBF, SF, KS samt i Räddningstjänstens handlingsplaner.

Större trafikolyckor

Sannolikhet

Sannolikhet	Förväntas uppkomma	Omfattningen, drabbade parter och den geografiska placeringen av olyckan kan påverka människor och samhället på olika sätt. Eftersom vi är beroende av vägnätverk, kommunikationer och transporter kan många människor och tjänster påverkas vid större trafikolyckor.
Mycket låg	1 gång per 100 år eller mer	
Låg	1 gång per 50 år	
Medelhög	1 gång per 10 år	
Hög	1 gång på 5 år	
Mycket hög	1 gång på 1 år	

Konsekvens

Nivå	Konsekvenser	Beskrivning
Steg 3	Allvarliga	Betydande direkta eller måttliga indirekta hälsoeffekter, allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, allvarliga skador på egendom och miljö. Möjliga personskador

Riskmatris:

Mycket hög sannolikhet 5					
Hög sannolikhet 4					
Medelhög sannolikhet 3			X		
Låg sannolikhet 2					
Mycket låg sannolikhet 1					
	1 Mycket begränsade	2 Begränsade	3 Allvarliga	4 Mycket allvarliga	5 Katastrofala

Risk/färgsättning

Mycket hög risk

Hög risk

Medelhög risk

Låg risk

Mycket låg risk

Åtgärder:

Hanteras i kontinuitetsplan för MSBF samt i handlingsplan för Räddningstjänsten.

Skolattack (PDV – pågående dödligt våld)

Sannolikhet

Sannolikhet	Förväntas uppkomma	Gärningsmännen vid de svenska skolattackerna har vissa liknande drag. De är unga män med begränsade sociala kontakter, överdrivet vapenintresse och dragningsåt en högerextrem världsbild. Principerna vid en skolattack är att fly, söka skydd och larma.
Mycket låg	1 gång per 100 år eller mer	
Låg	1 gång per 50 år	
Medelhög	1 gång per 10 år	
Hög	1 gång på 5 år	
Mycket hög	1 gång på 1 år	

Konsekvens

Nivå	Konsekvens	Beskrivning
Steg 4	Mycket allvarliga	Mycket stora direkta eller betydande indirekta hälsoeffekter, mycket allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, bestående misstro mot flera samhällsinstitutioner och förändrat beteende, mycket allvarliga skador på egendom och miljö.

Riskmatris:

Mycket hög sannolikhet 5						<p>Risk/färgsättning</p> <p>Mycket hög risk</p> <p>Hög risk</p> <p>Medelhög risk</p> <p>Låg risk</p> <p>Mycket låg risk</p>
Hög sannolikhet 4						
Medelhög sannolikhet 3						
Låg sannolikhet 2				X		
Mycket låg sannolikhet 1						
	1 Mycket begränsade	2 Begränsade	3 Allvarliga	4 Mycket allvarliga	5 Katastrofala	

Åtgärder:

Hanteras i kontinuitetsplaner för UKF, SF, MSBF och KS.

Utbrott av pandemi/epidemi

Sannolikhet

Sannolikhet	Förväntas uppkomma	Om många smittas på samma gång kan det påverka hela samhället. När en smittsam sjukdom på kort tid drabbar många människor i ett land uppstår en epidemi. Sprids smittan mellan flera länder kallas den pandemi. Exempel på pandemi var influensa A(H1N1), även kallad svininfluensan (2009). 2019/2020 drabbades många länder i världen av en pandemi av coronaviruset och sjukdomen covid-19.
Mycket låg	1 gång per 100 år eller mer	
Låg	1 gång per 50 år	
Medelhög	1 gång per 10 år	
Hög	1 gång på 5 år	
Mycket hög	1 gång per 1 år	

Konsekvens

Nivå	Konsekvenser	Beskrivning
Steg 4	Mycket allvarliga	En pandemi skulle kunna få allvarliga konsekvenser. Förutom det mänskliga lidandet och dessutom de följer ett ökat antal dödsfall skulle få för såväl anhöriga som samhället i stort, så finns dessutom risk för allvarliga konsekvenser inom vissa verksamhetsområden, där personal med viss kompetens/förmåga skulle kräva lång tid innan dessa kan ersättas med ny personal.

Riskmatris:

Mycket hög sannolikhet 5						<p>Risk/färgsättning</p> <p>Mycket hög risk</p> <p>Hög risk</p> <p>Medelhög risk</p> <p>Låg risk</p> <p>Mycket låg risk</p>
Hög sannolikhet 4						
Medelhög sannolikhet 3				X		
Låg sannolikhet 2						
Mycket låg sannolikhet 1						
	1 Mycket begränsade	2 Begränsade	3 Allvarliga	4 Mycket allvarliga	5 Katastrofala	

Åtgärder:

Hanteras i kontinuitetsplan för KS, SF, UKF, MSBF, ÖFAB och ÖRAB.

Kärnenergiolycka på Ringhals

Sannolikhet

<i>Sannolikhet</i>	<i>Förväntas uppkomma</i>	Mycket låg. I Sverige har samtliga kärnkraftverk omfattande säkerhetssystem. Den 1 januari 2022 beslutades de nya zoner kring de svenska kärnkraftverken. De nya zonerna började gälla 1 juli. Öckerö kommun ligger geografisk i planeringszonen.
Mycket låg	1 gång per 100 år eller mer	
Låg	1 gång per 50 år	
Medelhög	1 gång per 10 år	
Hög	1 gång på 5 år	
Mycket hög	1 gång på 1 år	

Konsekvens

Nivå	Konsekvenser	Beskrivning
Steg 3	Allvarliga	För Öckerö kommuns del gäller, beroende på den kärntekniska olyckan omfattning, främst inomhusvistelse samt eventuellt jod-tabletter.

Riskmatris:

Mycket hög sannolikhet 5					
Hög sannolikhet 4					
Medelhög sannolikhet 3					
Låg sannolikhet 2					
Mycket låg sannolikhet 1			✘		
	1 Mycket begränsade	2 Begränsade	3 Allvarliga	4 Mycket allvarliga	5 Katastrofala

Risk/färgsättning

Mycket hög risk	
Hög risk	
Medelhög risk	
Låg risk	
Mycket låg risk	

Åtgärder:

Hanteras av kontinuitetsplan för KS och MSBF.

CBRNE-händelse-farliga ämnen

Sannolikhet

<i>Sannolikhet</i>	<i>Förväntas uppkomma</i>	Händelser med CBRNE-ämnen kan uppstå av en mängd olika anledningar. Därmed blir den potentiella hot- och riskbilden inom området mycket bred. Följderna av en CBRNE-händelse kan också medföra allvarliga konsekvenser under lång tid. (CBRNE – Chemical, Biological, Radiological, Nuclear, Explosive)
Mycket låg	1 gång per 100 år eller mer	
Låg	1 gång per 50 år	
Medelhög	1 gång per 10 år	
Hög	1 gång på 5 år	
Mycket hög	1 gång på 1 år	

Konsekvens

<i>Nivå</i>	<i>Konsekvenser</i>	<i>Beskrivning</i>
Steg 4	Mycket allvarliga	Mycket stora direkta eller betydande indirekta hälsoeffekter, mycket allvarliga störningar i samhällets funktionalitet, bestående misstro mot flera samhällsinstitutioner och förändrat beteende, mycket allvarliga skador på egendom och miljö.

Riskmatris:

Mycket hög sannolikhet 5						
Hög sannolikhet 4						
Medelhög sannolikhet 3						
Låg sannolikhet 2				X		
Mycket låg sannolikhet 1						
	1 Mycket begränsade	2 Begränsade	3 Allvarliga	4 Mycket allvarliga	5 Katastrofala	

Risk/färgsättning

- Mycket hög risk
- Hög risk
- Medelhög risk
- Låg risk
- Mycket låg risk

Åtgärder:

Hanteras i kontinuitetsplan för KS, MSBF och räddningstjänstens handlingsplan.

Flera identifierade risker inträffar samtidigt

Sannolikhet

<i>Sannolikhet</i>	<i>Förväntas uppkomma</i>	Om flera av de identifierade riskerna inträffar samtidigt kan det innebära större konsekvenser än de enskilda riskernas konsekvenser.
Mycket låg	1 gång per 100 år eller mer	
Låg	1 gång per 50 år	
Medelhög	1 gång per 10 år	
Hög	1 gång på 5 år	
Mycket hög	1 gång på 1 år	

Konsekvens

<i>Nivå</i>	<i>Konsekvenser</i>	<i>Beskrivning</i>
Steg 5	Katastrofala	Katastrofala direkta eller mycket stora indirekta hälsoeffekter, extrema störningar i samhällets funktionalitet, grundmurad misstro mot samhällsinstitutioner och allmän instabilitet, katastrofala skador på egendom och miljö.

Riskmatris:

Mycket hög sannolikhet 5						
Hög sannolikhet 4						
Medelhög sannolikhet 3						
Låg sannolikhet 2					X	
Mycket låg sannolikhet 1						
	1 Mycket begränsade	2 Begränsade	3 Allvarliga	4 Mycket allvarliga	5 Katastrofala	

Risk/färgsättning

- Mycket hög risk
- Hög risk
- Medelhög risk
- Låg risk
- Mycket låg risk

Åtgärder:

Hanteras i kontinuitetsplan för KS, SF, UKF, MSBF, ÖFAB och ÖRAB.

9. HANTERING AV IDENTIFIERADE RISKER

9.1 Kontinuitetsplanering i nämnder och bolag

Åtgärder för identifierade risker tas fram i förvaltningarnas och bolagens kontinuitetsplaner. Genomförande sker under mandatperioden och uppföljning görs efter mandatperiodens slut.

9.2 Prioriterade behov av kommunövergripande åtgärder för ökad förmåga

Redovisning av kommunövergripande åtgärder för hantering av identifierade risker.

Kommunikation

Öckerö kommun har en i grunden stabil telefonlösning som bygger på mobil kommunikation. Systemet är beroende av mobiloperatörernas system och störningar i dessa leder till störningar i telefonlösningen.

Inled och genomför en lednings- och sambandsanalys för krisledning med stöd av MSB
Utred möjlighet att kommunicera via nödradiosystem och övriga mobil och fast näts leverantörer
Kommunikationsinsatser

Lokaler

Alla verksamheter är beroende av anpassade lokaler för att bedriva verksamhet. Skulle hela eller delar av dessa slås ut äventyras verksamhetens förmåga att utföra sina åtaganden.

Upprätta en lista på strategiska lokaler, t.ex. ledningsplatser, samhällsviktiga verksamheter och trygghetspunkter och planera t.ex. reservkraft.

Reservkraft

Huvuddelen av samhällsviktiga åtaganden och funktioner är beroende av el.

Inventera behov av mobila reservverk som en kommunövergripande resurs

Komplettering med handskar för anslutning av mobil reservkraft för:

Äldreboenden. LSS och korttidsboenden som inte planeras för stationär reservkraft
Prioriterade lokaler för skolor och förskolor
Verksamheterna, t.ex. äldreboende, skolor och förskolor samt övriga samhällsviktiga verksamheter bör planera för att klara sig utan el under en utsträckt tid

Drivmedel

Drivmedel behövs främst för kommunens fordon och reservverk.

Inför som regel att samtliga fordon ska ha minst halv tank efter nyttjande
--

Utred och säkerställ tillgång till diesel och bensin baserat på bedömt behov
Upprätta ett planeringsunderlag för hur ofta reservkraftaggregaten behöver fyllas på med drivmedel samt logistik kring detta

Nödvatten

Vid avbrott i dricksvattenförsörjningen krävs nödvatten för att svara mot verksamheters och allmänhetens basala behov.

Inventera de samhällsviktiga verksamheternas behov av utrustning för att kunna ta emot och hantera nödvatten
Utred möjligheter till anslutning för trycksättning av nödvatten vid äldreboende och andra prioriterade verksamheter
Iordningsställ och underhåll nödvattenbrunnarna.

Förvaltningarna och bolagens krisledningsförmåga

Utbildning och övning är en förutsättning för en effektiv och framgångsrik hantering av kriser och störningar.

Förslag:

Utbilda och genomför krisledningsövningar med respektive förvaltnings- och bolags ledningsgrupp
Uppdatera och gör krisledningsplanen känd i organisationen

Personalförsörjning

Upprätta kommunövergripande bemanningsplan
Kompetensinventering

10. ORGANISATION FÖR KRISBEREDSKAP

I Öckerö kommun finns beredskap för att hantera samhällsstörningar. Kommunens krisledningsstab har det operativa ansvaret för att minska negativa konsekvenser för kommunen.

Initialt är alltid kommundirektören eller dennes ställföreträdare stabschef.

Öckerö kommun arbetar och organiserar sig efter riktlinjerna från den centrala krisledningsplanen.

Krisledningsorganisationen

Krisledningsorganisationen består av krisledningsnämnd, krisledningsstab samt stabstöd.

Krisledningsnämnden består av representanter från Kommunstyrelsens presidium samt respektive ordförande för Socialnämnden, Utbildnings-, - kultur- och fritidsnämnden samt Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden. Krisledningsnämnden agerar enligt eget reglemente och sammankallas genom nämndens ordförandes beslut.

Krisledningsstaben utgörs av kommunledningsgruppen och stabsfunktionerna:

Stabschef
Kommunikation
Analys och samverkan
Dokumentation
Personal och ekonomi
Stödfunktionen

Stabstödet bistår staben med dokumentation, kommunikation, teknik samt förstärkning av växel/upplysningscentral. Bemannas med personal från kommunservice, växel, kansli samt kommunikatör.

Vid behov bemannas en operativ grupp vilka är verksamma direkt i krishanteringen, denna utses av krisledningsstabens.

Krisledningsorganisationen äger tillträde till flertal rum i kommunhuset i Öckerö. Kommunhuset är försörjt med reservkraft.

Krisledningsorganisationen har förmåga att verka i flera olika funktioner och roller, även om det ligger utanför det normala ansvarsområdet.

Tjänsteperson i beredskap, TiB

Öckerö kommun har via räddningstjänsten en funktion för att, oavsett tidpunkt på dygnet garantera tillgänglighet, beredskap och förmåga att hantera händelser av både allvarlig och mindre allvarlig karaktär, samt annan form av störning i sin organisation eller sitt geografiska område.

TiB:s uppdrag är att oavsett veckodag och tid på dygnet:

Garanterar extern och intern tillgänglighet vid kris.
Vid risk för eller inträffad oplanerad störning samlar in information om aktuellt läge, värderar situationen och agerar utifrån aktuell handlingsplan.
Vid behov aktiverar hela eller delar av kommunens krisorganisation.
Företräda Öckerö kommun i extern samverkan.

TiB lyder i sin roll direkt under kommundirektören. TiB bistår ordinarie verksamhet så att kommunen oavsett tid på dygnet kan upprätthålla tillgänglighet, beredskap och förmåga att vidta rätt åtgärder på ett tidigt stadium.

CSR, Chefs- och stabsresurs (fd Räddningschef i beredskap) är tillika TiB.

Vid en akut räddningsinsats som dessutom berör andra delar av kommunens organisation, då räddningschef i beredskap engageras som räddningsledare, måste funktionen TiB säkerställas.

POSOM

POSOM (psykiskt- och socialt omhändertagande) är kommunens resursgrupp under socialförvaltningens ansvar.

Frivillig resursgrupp, FRG

De tio öarna och Öckerös Civilförsvarsförening kan, på begäran av kommunledningen, med FRG bistå kommunen vid allvarliga händelser. (samarbetet med FRG/Civilförsvarsförening är under återuppbyggnad och i dagsläget finns inget avtal med FRG/FFO inom Öckerö kommun).

11. BILAGOR

11.1 Begrepp och termer

Begrepp	Definition
Allriskperspektiv	Insikten att man vid skydd av samhällsviktig verksamhet måste beakta alla möjliga händelser som kan hota samhällsfunktioner
Beredskapsplanering	De förberedelser som statliga myndigheter, kommuner, landsting, företag och enskilda vidtar i fred för att kunna hantera situationer då beredskapen höjs.
Civilt försvar	Civilt försvar är den verksamhet som bedrivs av ansvariga aktörer som en del av totalförsvaret i syfte att göra det möjligt för samhället att hantera situationer då beredskapen höjs. Civilt försvar är en del av totalförsvaret
Evakuering	Se Utrymning
Generisk förmåga	Att en förmåga är generisk innebär att den kan ha ett vidare användningsområde än i just det sammanhang den används i, det vill säga att det är en allmän förmåga
Höjd beredskap	Höjd beredskap är antingen skärpt beredskap eller högsta beredskap. Under högsta beredskap är totalförsvaret all samhällsverksamhet som då skall bedrivas. Är Sverige i krig råder högsta beredskap (Lag (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap).
Inriktning	Orientering av tillgängliga resurser mot formulerade mål.
Kontinuitet	Förmåga hos organisationen att efter avbrott fortsätta tillhandahålla varor och tjänster i en i förväg accepterad omfattning. (ISO 22301)
Kontinuitetshantering	Holistisk ledningsprocess som identifierar potentiella hot mot en organisation och den inverkan på verksamheten som dessa hot skulle kunna medföra om hoten blir verklighet och som ger ett ramverk för att utforma en anpassningsbar organisation med förmåga till en effektiv reaktion som tryggar anseende, varumärke, värdeskapande aktiviteter och de viktigaste intressenternas intressen. (ISO 22301)
Kontinuitetsplan	Dokumenterade rutiner som vägleder en organisation att efter avbrott reagera, återställa och återuppta verksamheten i en i förväg definierad omfattning. (ISO 22301)
Krisberedskap	Förmågan att genom utbildning, övning och andra åtgärder samt genom den organisation och de strukturer som skapas, förebygga, motstå och hantera krissituationer i fredstid och vid höjd beredskap.
Krishantering	Identifiera kriser och hantera dem.

Begrepp	Definition
Kritiska beroenden	Beroenden som är avgörande för att samhällsviktiga verksamheter ska kunna fungera. Sådana beroenden karaktäriseras av att ett bortfall eller en störning i levererade verksamheter relativt omgående leder till sådana funktionsnedsättningar som kan få till följd att en kris inträffar.
Ledning	En aktör har eller uppfattas ha någon form av mandat att bestämma om inriktning och samordning.
Risk	En sammanvägning av sannolikheten för att en oönskad händelse ska inträffa och de konsekvenser händelsen kan leda till.
Riskhantering	Identifiera risker och hantera dem.
Samhällsfunktion	Samlingsbegrepp för de verksamheter som upprätthåller en viss funktionalitet. Varje sådan funktion ingår i en eller flera samhällssektorer och upprätthålls av en eller flera samhällsviktiga verksamheter.
Samhällssektor	De olika områden inom vilka viktiga samhällsfunktioner finns och samhällsviktig verksamhet kan identifieras.
Samhällsstörning	De företeelser och händelser som hotar och ger skadeverkningar på det som ska skyddas i samhället.
Samhällsviktig verksamhet	Med samhällsviktig verksamhet avses verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet. I detta sammanhang ska verksamhet förstås som ett vidare begrepp. Verksamhet, tjänst eller infrastruktur inkluderar exempelvis även anläggningar, processer, system och noder.
Samordning	Anpassning av aktiviteter och delmål så att tillgängliga resurser kommer till största möjliga nytta.
Samverkan	Överenskommelser om arbete mot ett gemensamt mål.
Styrel	Identifiering och prioritering av samhällsviktiga elanvändare enl. särskild författning och vägledning.
Sårbarhet	De egenskaper eller förhållanden som gör samhället, ett system eller egendom mottagligt för skadliga effekter av en händelse.
Totalförsvaret	Den verksamhet som behövs för att förbereda Sverige för krig. Utgörs av militärt försvar och civilt försvar.
Utrymning	Förflyttning av människor ut ur ett riskområde för att skydda och rädda liv och hälsa.

11.2 Riskkällor och scenarier

Naturolyckor och extrema väderhändelser

Klimatförändringar i kommunen
Värmebölja
Storm
Snöoväder
Översvämning
Skyfall
Ras och skred
Skogsbrand
Åska

Andra olyckor

Anläggningar med hantering av farliga ämnen
Godsolycka med utsläpp av farliga ämnen
Stor trafikolycka (färja/väg/flyg/båt)
Allvarlig händelse i publikt område
Brand i särskilda objekt
Händelse på annan plats med stora konsekvenser för kommunen
Oljeutsläpp i vatten
Kärnteknisk olycka

Teknisk infrastruktur och försörjningssystem

Störningar i dricksvattenförsörjningen och avloppssystem
Störningar i livsmedelsförsörjningen
Störningar i finansiella system
Störningar i elförsörjningen
Störningar i elektroniska kommunikationer
Störningar i drivmedelsförsörjningen
Störningar i transporter
Störningar i färjetrafiken

Antagonistiska hot och social oro

Terror/våldsbejakande extremism
Social oro
Subversiv verksamhet
Cyberangrepp
Väpnat angrepp

Sjukdomar

Pandemi/epidemi
Epizooti och zoonos

Naturolyckor och extrema väderhändelser

Det finns olika sorters extrema väderhändelser och en del är våldsamma, till exempel ett häftigt ösregn eller en storm. Andra byggs upp genom att någon viss väderlek dominerar under en längre tid, till exempel en värmebölja eller osedvanligt kallt väder. En längre period med torra eller ihållande regn kan också leda till extrema förhållanden. En av klimatförändringarnas effekter är att det kommer bli allt

vanligare med extrema väderhändelser som i sin tur kan ge ökade problem för olika samhällsviktiga verksamheter.

Klimatförändringar i kommunen

Klimatförändringarna kan komma att förstärka de hot och risker som vi står inför idag då det medför ökad frekvens och risk för extrema väderhändelser och naturolyckor. Klimatförändringarna kan också öka risken för störningar i Öckerö kommuns samt även länets samhällsviktiga verksamheter. För Västra Götalands län förväntas klimatförändringen att bland annat leda till ökad nederbörd och vattenflöden med ökad översvämningsrisk och ökad risk för ras och skred som konsekvens. Dricksvattenförsörjningen kommer att försvåras när grundvattennivån blir lägre på grund av varmare klimat och det blir större risk för föroreningar av vattentäkter på grund av översvämningar. Perioder med hög temperatur kommer att bli vanligare och leda till en ökad dödlighet för utsatta grupper som sjuka och äldre. En förskjutning mot norr, av sydliga ekosystem och arter kommer att ske.

Värmebölja

Värmebölja definieras av SMHI som en sammanhängande period då dygnets högsta temperatur överstiger 25°C minst fem dagar i sträck. Extrema och långvariga värmeböljor medför olika stora risker för olika individer beroende på deras hälsotillstånd. Det är framförallt sårbara grupper som äldre, sjuka och barn, som löper stor risk. Det kan även ge flera problematiska effekter på miljö, ekonomi och infrastruktur. Sammantaget kan det innebära sårbarhet för viktiga samhällsfunktioner som tillgång och kvalitet på vatten.

Storm

Kraftiga stormar där träd knäcks eller rycks upp med rötterna och elledningar som slits sönder kan få allvarliga konsekvenser för länet och samhället i form av skador på infrastruktur.

Färje- och båttrafiken till och från Öckerö kommun samt båttrafiken mellan öarna kan också påverkas beroende på stormens styrka. Detta kan innebära en stor påverkan på samhällets funktionalitet samt människors hälsa.

Snöoväder

Snöoväder kan försvåra framkomlighet för allmänhet och samhällsviktiga verksamhet. Snöoväder medför även en ökad risk för trafikolyckor.

Översvämning

Öckerö kommun är en skärgårdskommun som är omgiven av hav och saknar broförbindelse. Den största risken för översvämningar för Öckerö kommun är stigande/höga havsvattennivåer.

Kustöversvämningar som beror på stigande havsnivåer vilka ofta uppstår i samband med storm eller andra väderfenomen. Vid lågtryck och mycket kraftig vind kan havet stiga kraftigt under en kort tid. Detta påverkar framför allt områden med flacka kuster. Under stormen Gudrun som inträffade år 2005 steg exempelvis vattenståndet till drygt 160 centimeter över medelnivån vid stationen i Ringhals i Varberg.

Allmänt om översvämningar i Sverige:

I Sverige uppstår översvämningar oftast genom att sjöar och vattendrag svämmar över efter perioder med riklig nederbörd eller i samband med snösmältning och isproppar. I sådana lägen påverkar också avrinningsområden, topografi och geologi hur översvämningen utvecklas. Vattenansamlingarna har en förmåga att på kort tid orsaka stora skador på fastigheter, infrastruktur (framförallt vägar och banvallar) samt påverka sanitet- och hygienförutsättningar genom att störa vattenrening och skapa grogrund för smittspridning. Frekvensen på översvämningarna väntas kunna öka i ett framtida klimat.

Skyfall

Med ett förändrat klimat kommer troligen skyfallen bli kraftigare och öka i antal. Skyfall kan leda till att vägar och järnvägsbankar spolats bort vilket i sin tur kan leda till stora störningar i transporter, med stopp och långa omdirigeringar av trafiken. El-, gas- och teleavbrott på de fasta näten och de mobila tele- och datanäten kan slås ut på grund av skyfall eller åsknedslag. De kommunala ledningsnäten kan påverkas och även avloppsreningsverken.

Åska

Ungefär 2000 åskväder pågår ständigt runt jordklotet. Eftersom åska gynnas av hög temperatur och fuktig luft är frekvensen högst i tropiska områden. I Sverige kan åska uppträda närsomhelst på året men de flesta åskdagarna inträffar i perioden juni–augusti. Åska är vanligare vid kusterna (Västkusten 25–30 åskdagar/år) och södra eller mellersta Sverige och mindre vanligt i Norrland och fjällområdena (Lapplandsfjällen 1–3 åskdagar/år). Åska är ett begränsat väderfenomen som normalt inte innebär någon omfattande åverkan eller skador på samhällsviktig infrastruktur, men dagens elektronik är ofta åskkänslig. Eventuellt kan klimatförändringarna också medföra gynnsammare förutsättningar för bland annat åska i framtiden.

Solstorm

Solen gör konstant av med den energi som uppkommer i solens kärna när väte omvandlas till helium. Tidvis får solen mycket kraftiga energiutbrott som består av strålning eller laddade partiklar, så kallade solstormar. Utbrotten av laddade partiklar kallas för koronamassutkastningar och kan orsaka geomagnetiska stormar på jorden.

När solstormar riktas mot jorden kan de påverka jonosfären och störa ut de radiovågor och satellitsignaler som antingen ska studsas mot jonosfären eller passera genom den. Solstormar kan även framkalla elektriska fält i jordytan. Strömmarna kan orsaka störningar bland annat i elnätet och telenätet, i signalsystemen för tågtrafik, samt orsaka korrosion i rörledningar.

Andra olyckor

CBRNE är ett samlingsbegrepp för kemiska (C), biologiska (B), radiologiska (R), nukleära medel och ämnen (N) och explosiva medel och ämnen (E). Genom avsiktlig spridning eller annan händelse kan samhället drabbas av allvarliga konsekvenser. Händelser med skadliga kemikalier, sjukdomsalstrande mikroorganismer, joniserad strålning och explosiva ämnen är alltid allvarliga och kan kräva stora sjukvårds- och räddningsinsatser.

Anläggningar med hantering av farliga ämnen

Till farliga anläggningar brukar räknas alla anläggningar som genom sin verksamhet kan orsaka brand, kemikalieutsläpp och explosioner, och som genom sina farliga egenskaper kan skada människor, miljö och egendom.

Godsolycka med utsläpp av farliga ämnen

Miljontals ton av farligt gods transporteras varje år på vägar och järnvägar i Sverige, och även med båt och flyg. Farligt gods är ämnen och föremål som på grund av sina kemiska eller fysikaliska egenskaper kan orsaka skador på liv, hälsa, miljö eller egendom vid transport. Farligt gods kan till exempel ha explosiva, brandfarliga, giftiga, radioaktiva eller frätande egenskaper.

Allvarlig händelse i publikt område

En allvarlig olycka eller en katastrof i samband med ett sådant evenemang kan få stora konsekvenser för kommunen. En av svårigheterna med att samla väldigt många människor på en begränsad yta är att även en liten initial händelse kan leda till en serie av omständigheter som snabbt får allvarliga konsekvenser. Inga publika evenemang är riskfria och olyckor och katastrofer sker så gott som årligen. Kraven på den som arrangerar ett sådant evenemang är därför höga, men olyckan kan ändå vara framme.

Ur ett samhällsperspektiv finns riskerna framförallt i att en stor mängd människor kan komma att påverkas vid en sådan händelse, vilket kan få effekter på personaltillgång och få stora psykosociala konsekvenser. Sådana scenarier leder också till en mycket hög belastning på vård, omsorg och informationsflöden.

Exempel på stora publika evenemang i Öckerö kommun är Hönökonferensen, Ö-bollen mfl

Stor trafikolycka (färja/båt/buss)

En stor trafikolycka med många skadade eller döda personer är exempel på en allvarlig händelse som normalt inte får stora konsekvenser för samhällsviktig verksamhet. Beroende på olyckans natur, vilka parter som är inblandade och andra omständigheter, samt med hänsyn tagen till Öckerö kommuns geografiska läge är det ändå händelser som kräver viss beredskap av kommunen.

Brand i särskilda objekt

De flesta bränder som inträffar kan hanteras av räddningstjänsten och får mycket begränsad påverkan på samhällsviktiga funktioner. Dock kan brand i vissa särskilda objekt få stora konsekvenser för samhällsviktiga funktioner och människors möjlighet till vardagsliv. Några exempel kan vara brand i samhällsviktiga anläggningar som värmeverk, ställverk, viktiga ledningsnät eller uppställningsgarage för bussar. Men även bränder i farliga anläggningar, vissa lagerplatser och andra knutpunkter kan få påverkan för människor i form av spridning av farlig rök eller att viktiga platser på annat sätt blir otillgängliga. Bränder i skolor och särskilda boenden kan också få stora konsekvenser för kommunen.

Öckerö kommun kan även få en stor påverkan då bränder kan uppstå på öar som saknar broförbindelse vilket kan påverka framkörningstiden för räddningstjänsten negativt.

Händelse på annan plats med stora konsekvenser för kommunen

Erfarenheter från händelser som Estoniakatastrofen 1994, jordbävningen i Sydostasien 2004 och i viss mån även vulkanutbrottet på Island 2010, har visat att en händelse på en plats kan få konsekvenser inom andra geografiska områden. Sådana händelser kan drabba vissa arbetsplatser, nyckelpersoner eller kommundelar särskilt hårt eller påverka transporter och resor, ibland i sådan utsträckning att det får effekt på samhällsfunktioner. Behovet av beredskap för psykosocialt omhändertagande av anhöriga och hemvändande drabbade kan också bli påtagligt.

Öckerö kommun har ett etablerat samarbete med andra aktörer inom det geografiska ansvarsområdet för att kunna omhänderta sådana händelser bla genom POSOM.

Oljeutsläpp i vatten

Oljeutsläpp kring Öckerö kommuns kust, i Göta Älv, och på övriga västkusten kan orsaka allvarliga skador på miljön, men kan även ge stora skador på människors liv och hälsa, djurlivet och på kommunernas turism och friluftsliv.

Inom Västra Götalands län förekommer omfattande fartygstrafik. En stor del av fartygstrafiken är transporter till och från hamnar och raffinaderier utmed västkusten. Men den största delen av fartygstrafiken är förbipasserande fartygstrafik till och från Östersjöområdet. Antalet fartyg och storlek på fartygen kommer sannolikt att öka i framtiden. Det innebär även en ökad risk för oljeutsläpp i våra svenska vatten.

Kärnteknisk olycka

Öckerö kommun ligger inom planeringsområdet för Ringhals kärnkraftverk. Beroende på allvarlighetsgrad av olycka samt vid olyckan rådande väderförhållande kan kommunen komma att påverkas på olika sätt.

Sannolikheten för en kärnteknisk olycka är låg. Västra Götalands län har ingen kärnkraftsanläggning, men konsekvenserna av en olycka någon annanstans skulle kunna bli katastrofala. Radioaktiva och nukleära ämnen transporteras genom länet och används i viss verksamhet.

Enligt Strålsäkerhetsmyndigheten är problemen i beredskapen för händelser med radioaktiva ämnen i synnerhet antagonistiska händelser och att räddningstjänsten i allmänhet inte har någon praktisk erfarenhet från "vardagsolyckor", eftersom olyckor med radioaktiva ämnen inträffar ytterst sällan.

Teknisk infrastruktur och försörjningssystem

Fungerande teknisk infrastruktur och försörjningssystem är viktiga inte bara för samhällsviktig verksamhet och samhällets krisberedskap, utan också för den enskilde individen. För att samhället ska kunna fungera behövs tillgång till el, vatten, värme och telekommunikationer.

Störningar i dricksvattenförsörjningen

Öckerö kommun har ingen egen vattentäkt och är därför beroende av vattentillförsel från Göteborgs stad.

För människors överlevnad behöver vi tillgång till vatten i tillräcklig mängd och av godtagbar kvalitet. I Sverige förbrukar vi i genomsnitt 140 liter vatten per person och dygn. Vi använder dagligen ungefär 60 liter vatten per person för dryck, till matlagning och personlig hygien. För disk, tvätt, städning med mera används ytterligare cirka 80 liter vatten per person och dygn. I ett krisläge tillhör dricksvatten ett av de nödvändigaste behoven för den enskilda individen och befolkningen som helhet.

Störningar i livsmedelsförsörjningen

Öckerö kommun har ett beroende av att färjetrafiken och transporterna fungerar på ett korrekt sätt för att livsmedelsförsörjningen ska fungera inom kommunen.

Livsmedelsförsörjningens system är komplext och livsmedelsflödet innehåller ofta många olika steg från råvara till färdig mat hos konsumenten. Livsmedelsförsörjningen består av flera verksamheter som livsmedelsproduktion, lager, dagligvaruhandel, restauranger och storkök. Beroendet av fungerande tele- och datakommunikationer har successivt ökat i och med den tekniska utvecklingen inom livsmedelssektorn. Livsmedelsförsörjningen är starkt beroende av transporter i alla verksamheter. Konceptet "just in time" används inom livsmedelsförsörjningen och innebär att lagerhållningen är liten och sker till stor del på vägarna. Transporter behövs för att förflytta produkter i livsmedelskedjan och elförsörjningen är viktigt för att hålla igång de flesta verksamheter.

Störningar i finansiella system

Allmänhet och företag kan i huvudsak betala på fyra sätt: med kontanter, betalkort, via girering (bankgiro, postgiro och plusgiro) eller Internetbank. Mindre betalningar sker ofta med sedlar och mynt. Kontanter tas ut från bankkontor eller uttagsautomater som inte fungerar utan el. Sannolikheten för störningar i de finansiella systemen är låg men konsekvenserna skulle bli mycket allvarliga. En störning i de finansiella systemen skulle också leda till social oro i samhället. Vid ett omfattande elavbrott är det sannolikt att bankkontoren skulle stänga eftersom inte heller datorer, larm och andra viktiga system fungerar utan el. Dessutom blir betalkorten i stor utsträckning obrukbara eftersom terminalerna kräver el, och enligt Svenska bankföreningen sker 59 procent av alla betalningar med kort. Utan el är det också omöjligt att betala räkningar via girering.

Störningar i elförsörjningen

Elförsörjningen innefattar produktion, distribution och slutanvändning av el som i sin tur består av tre systemnivåer med transmissionsnät (stamnät), regionnät och lokala nät. Även om det svenska elsystemet är driftsäkert är det sårbart för olyckor, sabotage, tekniska fel och extremt väder. Lokalnäten utsätts ofta för avbrott i samband med väderrelaterade händelser medan region- och stamnäten inte är lika känsliga, särskilt inte stamnäten. Även om elnäts leverantörerna har grävt ner många elledningar under de senaste åren och därmed skapat större robusthet i näten i länet, är sannolikheten för en störning i elförsörjningen medelhög och risken för avgrävda kablar ökar istället. I dagens elberoende samhälle är vi sårbara utan el och ett elbortfall får mycket allvarliga konsekvenser även för den enskilda människan. Hur allvarliga konsekvenserna blir är bland annat beroende av hur långvarig störningen är,

hur stort område som berörs, samt av årstid och väderlek. Konsekvenserna av ett omfattande elavbrott beror också på vilken reservkraft med tillgång till bränsle och andra reservåtgärder som kan användas.

Störningar i elektroniska kommunikationer

Det svenska samhället blir allt mer beroende av elektronisk kommunikation. De flesta samhällsfunktioner är beroende av att kunna utbyta information, mellan individer, organisationer och tekniska system. Om kommunikationerna slås ut kan det få allvarliga konsekvenser för samhället. Elavbrott, stormar och andra väderfenomen är allvarliga hot som kan leda till avbrott. Telekommunikationerna är ett systemområde med många beroenden som är relevanta i krisituationer som möjligheten att nå SOS Alarm, polis och räddningstjänst. Även elproduktionen och distributionen styrs av telekommunikation. Luftledningarna och master kan vid ett förändrat klimat komma att påverkas då risken för stormfällning ökar.

Konsekvenserna kan bli mycket allvarliga om inte nödställda kan få hjälp via 112.

Störningar i drivmedelsförsörjningen

Dagens samhälle är i mycket hög utsträckning beroende av fungerande elförsörjning, men även av fungerande bränsleförsörjning i form av drivmedel för fordon och som energikälla i industriprocesser. Drivmedel behövs för att driva både fordon och reservkraftverk. Förutom transportsektorn är polis, räddningstjänst, bevakning, avfallshantering, akutsjukvård och äldreomsorg beroende av drivmedel till sina fordon. Många samhällsviktiga verksamheter är försedda med reservkraftverk och vid ett elavbrott behöver dessa drivas med huvudsakligen dieselolja men också bensin.

De flesta samhällsviktiga verksamheterna har bara diesel för några dagars drift. Vatten-, avlopps- och fjärrvärmesystemen skulle drabbas vid en drivmedelsbrist på grund av de indirekta transportberoendena. Vid en drivmedelsbrist skulle avfallshanteringen drabbas hårt.

Störningar i transporter

Klimatförändringarnas konsekvenser för vägnätet, kommer enligt klimat- och sårbarhetsutredningen, att bli betydande. Höga flöden, översvämningar och skyfall innebär ökad risk för översvämningar av vägar, tunnlar och broar, och vägbankar riskerar att spolats bort. Vissa av kommunernas transportvägar är viktigare både lokalt, men också regionalt och nationellt. Det gäller exempelvis större vägar och järnvägar som passerar kommunen eller transporter till och ifrån viktiga anläggningar i kommunen. Avbrott i transporter kan få stora konsekvenser för exempelvis livsmedelsförsörjningen.

Transporter till och från Öckerö kommun transporteras mestadels på Trafikverkets färjor. Kommunen har ett beroende av att färjetrafiken fungerar.

Antagonistiska hot och social oro

För att få en helhetsbild över de risker som finns i Öckerö kommun är det viktigt att även ta hänsyn till de sociala riskfaktorerna och de som anknyter till regeringens övergripande mål för vår säkerhet vad gäller grundläggande värden. De gäller värden som att värna vår förmåga att upprätthålla demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter. Även risker som misstro mot politiska institutioner, sociala risker och antagonistiska hot behöver identifieras.

Vansinnesdåd och pågående dödligt våld

Inom flera av kommunens verksamheter kan våld och hot om våld förekomma. Det kan rikta sig mot personal eller förekomma mellan individer. Det är viktigt att arbetsplatser arbetar systematiskt och löpande med denna typ av problem, även om det inte inträffat några allvarliga incidenter i Öckerö kommun hittills. Attentat mot verksamheter, med personskador eller dödsfall bland personal eller brukare som följd kan inträffa.

Under senare år har även flera så kallade vansinnesdåd inträffat i Sverige. Begreppet beskriver ofta en personlig våldsakt utan uppenbara avsikter. Det går inte att utesluta att ett vansinnesdåd skulle kunna inträffa i Öckerö kommun. Det skulle ställa stora krav på kommunens krishanteringsförmåga och förmåga till psykosocialt omhändertagande.

Parallellt med detta kommer också forskning och erfarenheter som visar på att vi i Sverige bör börja ta problemen med pågående dödligt våld i skolmiljö på allvar. Pågående dödligt våld i skolan är ett samlingsbegrepp där så kallade "skolskjutningar" är den allvarligaste formen. Skolskjutningar är mycket allvarliga fenomen som är mycket svåra att upptäcka i förväg, trots att gärningsmännen vid tidigare händelser ofta i förväg signalerat till sin omgivning att de planerar att begå en våldshandling. Upptäckt ställer stora krav på samordning och strategi inom skolan. Att hantera en situation med pågående dödligt våld när den väl inträffar, är också något som ställer mycket komplicerade krav på både skola, polis och räddningstjänst.

Terrorism och våldsbejakande extremism

Terrorismen har förändrats i och med globaliseringen. Den internationella terrorismen har berört Sverige i mindre grad än i andra länder, även om terrorhotet mot Europa har ökat de senaste åren. I Sverige är det Säkerhetspolisen (Säpo) som ansvarar för terrorismbekämpningen. Den grova organiserade brottsligheten har en stor påverkan på samhället i form av allvarliga effekter på fysisk och psykisk hälsa, genom mord, misshandel, hot, trakasserier och social påverkan. Det kan medföra social otrygghet i kommunen och samhället där samhällets värderingar påverkas, förtroendet för myndigheter och samhället minskar och krav på insatser från samhället ökar.

Social oro

Det finns olika risker som kan orsaka instabilitet i samhället. Ökat utanförskap och segregering i samhället är exempel på sociala risker som har sitt ursprung i bristande sociala och socioekonomiska förhållanden. Även ökad främlingsfientlighet och minskad social sammanhållning är risker som kan leda till social oro och få allvarliga konsekvenser. Under de senaste åren har våldsamma situationer uppstått med upplopp, raketer, bensinbomber, bilbränder och stenkastning mot räddningstjänst och polis där olika ungdomsgrupper varit inblandade skett i utsatta områden i Sverige.

Subversiv verksamhet

Omstörtande subversiv verksamhet syftar till att förändra eller störta hela eller delar av samhällsordningen. Gränsen mellan handlingar som faller inom ramen för terrorism och subversiv verksamhet kan ibland vara oklar. Men i grunden syftar subversiv verksamhet på aktioner som underminerar den rådande samhällsordningen utan att som terrorismen ha sitt ursprung i ideologisk övertygelse. Några exempel på subversiv verksamhet kan vara organiserad brottslighet, svarthandel och korruption.

Cyberangrepp

I takt med att verksamhetsprocesser digitaliseras ökar beroendet till digitala informationssystem och tjänster. Det finns också ett uttalat problem med balans mellan digitaliseringsarbetet ur moderniserings- och effektiviseringsperspektiv och säker digital utveckling. Beroendet av digitala tjänster gör samhället i stort, och samhällsviktiga tjänster i synnerhet, mer sårbara i och med det ökade beroendet till el, mobilnät och digital infrastruktur.

Antagonistiska angrepp mot digitala tjänster är en allvarlig verksamhetsrisk. Ett lyckat angrepp riskerar att allvarlig påverka en verksamhets förmåga att utföra sitt uppdrag, exempelvis myndighetsutövning och annan samhällsviktig verksamhet. Cyberangrepp kan utgöra en allvarlig risk för demokratiska processer, orsaka omfattande samhällsstörning och vara förstadiet till eller integrerad del av en väpnad konflikt.

Väpnat angrepp

Det säkerhetspolitiska läget i Europa har förändrats, inte minst efter Rysslands invasion av Ukraina. Den ryska storskaliga aggressionen mot Ukraina, som inleddes den 24 februari 2022, är av ett slag och omfång som Europa inte upplevt sedan andra världskriget. Rysslands agerande innebär ett strukturellt

och långsiktigt kraftigt försämrat säkerhetspolitiskt läge i Europa, och globalt, och väcker frågor om hur Sverige på bästa sätt värnar landets säkerhet.

Mot bakgrund av det över tid försämrade säkerhetsläget stärks den nationella försvarsförmågan och Sverige har ansökt om medlemskap i försvarsalliansen NATO vilket ytterligare fördjupar de försvars- och säkerhetspolitiska samarbetena med andra länder.

Sjukdomar

Pandemi/epidemi

En pandemi är en världsomfattande smittsam sjukdom som sprider sig genom befolkningsgrupper över ett stort område, till exempel en kontinent, eller i hela världen. En epidemi är en smittsam sjukdom med stor spridning inom ett mer begränsat geografiskt område på en enskild ort, i ett enskilt område, i flera områden eller i en eller flera nationer. En pandemi/epidemi kan få stor påverkan på samhället som helhet när ett stort antal människor insjuknar. Hälso- och sjukvården samt den kommunala omsorgen kan utsättas för stor belastning under en längre tid. Ett stort antal arbetsplatser kan drabbas av personalbortfall som kan ge problem i många verksamheter. Stora delar av landet kan drabbas samtidigt, liksom stora delar av vår omvärld. Om nyckelpersoner som arbetar inom samhällsviktig verksamhet blir smittade kan det påverka verksamheten och samhället negativt. Det kan även bli brist på medicin och utrustning.

Länets sårbarhet för en epidemi eller pandemi beror dels på hur stor andel arbetskraft som länet kan klara sig utan vid en given tidpunkt, dels på hur beroende länet är av enstaka nyckelpersoner. Det är främst frånvaro av nyckelpersoner med specialistkompetens som kan innebära problem och resultera i allvarliga konsekvenser för vissa verksamheter i länet.

Epizooti och zoonos

I ett förändrat klimat och med människor som reser allt mer finns en ökad risk för sjukdomar orsakade av bakterier, virus och parasiter. Allt fler transporterar och importerar sällskapsdjur som kan medföra sjukdomar som smittar mellan människor och djur och som ännu inte är etablerade i Sverige. Jordbruksverket har det övergripande ansvaret för djurhälsan och för att bekämpa smittsamma djursjukdomar. Vissa beslut i denna hantering kan delegeras till länsstyrelserna. Länsstyrelsen ansvarar för det förebyggande smittskyddet när det gäller djur i länet och samordnar bekämpningen av vissa allvarliga smittsamma sjukdomar. En del är väldigt smittsamma och får stora konsekvenser för djuren och djurhållningen, så kallade epizootier (till exempel blåtunga samt mul- och klövsjuka). Andra sjukdomar smittar mellan djur och människor och kan orsaka allvarliga sjukdomar på människor, så kallade zoonoser (till exempel salmonella, tuberkulos och rabies).

Mjältbrand är en anmälningspliktig sjukdom som lyder under epizootilagen. Det innebär att djurägare och veterinärer måste rapportera misstanke om mjältbrand i en djurbesättning.